

107-108 డిగ్రీల మొండవేడిమికూడ తెలియుకుండు లెట్టు?
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

10451

అమృతామృతలతైలము

ను ప్రసరిల్పింప జేలకురాచుకొని స్నానముచేసిన ఎంత ఎండ వేడిమి గాని తెలియదు. ఈ తైలము కిండ్లకునెం, మెదడునకును చలవకలిగించి, నరములకు బలమునిచ్చి, మాడుపోట్లను నిర్మూలముచేయును. లలనోష్ణులను బోనణచును; అతినిద్రను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును, నెరిసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; పట్టుకుచ్చవలె వెంట్రుకలను బెంచును. వడదెబ్బలను గానియ్యదు. యౌచన చేయువారికి ఇదిమిక్కిలినొచ్చి తైలము. సమస్తమైన నేత్రరోగములకును, శిరో రోగములకును జగత్ప్రసిద్ధి చెందినది. వ్యాధిగ, పోస్టేజియ్యలు ప్రశ్నేకము.

లింత విలాసము:—“పండిట్” మదరాసు. ధర 6 అవున్సుల సీసా రూ. 1-0-0.

అయు ర్వే చాశ్రమము, 41, ఆచారప్పన్ నీ థి, మదరాసు.

మా బేషధములు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద కూడ దొరకును.

- (1) మెసప్ప దార్విన్ అండు కో, రత్నబజారువీధి.
- (2) మిస్టర్ కె. వి. సుబ్రహ్మణ్య, మూర్ మామైట్, ఈవినింగుబజారు.
- (3) స్వాస్థ్యసార్వసి, వెద్దవీధి, తిరువళ్ళిక్కేణి, మద్రాసు.

THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Mills, Manufacturers, Merchants and Industries of the principal Cities, Ports & Towns of India, Burma & Ceylon.

Price Rs. 10-0-0 per Copy Net.

TESTIMONIALS.

Jam-e-Jamshed, Bombay.

Within the eight hundred and odd closely printed pages of the book is a mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory. We can recommend the book to business houses in search of an up-to-date all-India Directory at a price which is by no means prohibitive.

Ceylon Daily News, Colombo.

A new Directory has been issued by the Kanara Press of Madras which will be a useful addition to the libraries of business houses in India, Burma, and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct and the volume serviceably bound.

Ceylon Observer, Colombo.

We have received a copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 from the Kanara Press, Madras. It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal place in the above mentioned countries. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras

The Business Directory, prepared by the Business Directory Co., "Kanara Press Buildings," Madras, is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business house

In all important towns and cities of India, Burma and Ceylon arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms such as those in Buenos Ayres, Cape Town, Soerabaya, Durban, Kobe, Penang, Shanghai, Singapore, Sydney and names of Firms in U.S.A. and Germany interested in trade with India are also given.

The Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometime with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of this very substantial volume.

Madras Mail.

We have received from the Kanara Press, Madras a copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for the current year. It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations weights and measures, Indian Customs duties, etc. A short descriptive account of the principal cities of India is also included and altogether the publication should prove of great use to merchant and tradesmen on the look-out for improving their business.

BUSINESS DIRECTORY COY.,

15, Angappa Naick Street, MADRAS.

చాక్లెట్ - తాళములు

మం X లిక త్తు

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

కలెండర్ భుజుకట్టుకొనుట ప్రాయము.

బహుమానము

వైద్య నిధ్య

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వములకు మార్గము.

నరసాపురం

(స్వకయ విలేఖరి)

నాటకముల మాడవిడి

సెప్టెంబరు 28:—ఎంతలో మౌనమున నిలిగిపోయిన మారిననో చూచినవారికి ఆశ్చర్యము కలుగక మానదు. మొన్న ఎంతోపసిదిచెందిన నాటకములు గొప్పనటులచేత వేయబడినప్పటికి వంద రెండువందల రూపాయల లబ్ధి కలిగేటప్పటికి బహుగొప్పగా కనుబడేది. మొన్న శనివారమురోజున ఇచ్చట రెండు నాటకములు ఒకేసారిజరిగినవి. ఒకటి సి. యస్. నరేశ్వరగారి కంపెనీలో హరిశ్చంద్ర, రెండవది శ్రీకృష్ణవిలాససభవారి చింతామణి. హరిశ్చంద్రలో రాజును పోలడ్రవపు కంపెనీకి చెందినటువంటిని సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రనటులున్న అనుమద్దల శేషగిరిగారు, ముప్పిడి జగ్గరాజుగారు మొదలగువారు ప్రధానపాత్రలు ధరించుట సంభవించినది. రెండవవారుతనగా శ్రీకృష్ణవిలాస సభ వారు కాకినాడవారు. వీరు ప్రథమమున సుమారు పదిపాను రోజులక్రిందట ప్రమీలార్జన అనేనాటకమును ప్రదర్శించి ప్రజల మనస్సుల నాకర్షించిరి. అదిమొదలు వారుకూడా ఇచ్చట ప్రదర్శనలు నిర్వహించే యున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో మొన్న శనివారము రోజున హరిశ్చంద్రకు రు 800 లున్న చింతామణికి 600 లున్న వచ్చినవి. ఒకసంవత్సరము క్రితంవరకు ఇంత ఆశ్చర్యమైన సంగతి మేము ఎరిగియుండలేదు. బహుశః దీనికికారణము కొంతవరకు మాకు సుబోధ్య రావడే ముయ్యుండవచ్చును. ఇప్పటికి రెండు లేకునాటకాలలు తయారుకాబడినట్లు ఇదివరకే తెలిపియుంటిని. ఇప్పుడు మూడవది తయారుగుచున్నది. శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకమువారు ఇక్కడకు వచ్చినదిమొదలు నాటకపువీధి మా గ్రామములో విస్తారముగా వెరిగినది. అదిమొదలు ఒకకంపెనీ తరువార ఇంకొకటి వచ్చుచునేయున్నది. విస్తారముగా ధర్మాన చేసికొనుచునేయున్నారు. ఒక మొన్న జరిగిన హరిశ్చంద్రను గూర్చి కొంచెము చెప్పకలేదు. మద్దల శేషగిరిగారు హరిశ్చంద్ర పాత్రనున్న ముప్పిడి జగ్గరాజుగారు చంద్రవతి పాత్రనున్న ధరించి చూపించిన పని బహు ప్రశంసనీయును. శాటుగు టక్కులతోనున్న అయిదుపర్యాయములు వర్ణనీయును కొనుచునున్న శృంగారరసము నొప్పించుట సులభమగును, లేక కల్లుయెట్టిచేసి గంభీరమగు కంఠధ్వనిచేత వీరరసము నొప్పించవచ్చును. కాని కేవలము విహదము నొప్పించుట సులభసాధ్యమైనపని గాదని అందరు గుర్తించగలరు. అట్టిసందర్భములో వీరధయలు ఆశాదుకనుబరిచిన విహదము ఆసామాన్యము. వీరుధయలు శుభ్రసిద్ధ ఆంధ్రనటులు. మెదలిట్లులు వీరుగాక ఈరోజున చిత్ర నరీయమును ఇంకొక సుప్రసిద్ధ నటులైన డి. వి. సుబ్బారావు గారు కూడ బందరునుండి వచ్చేదరని వినుచున్నాము. వీరునల బాహుని పాత్రలో ఆసామాన్యము; మౌనములో నాటకముల సంగతు లిట్లున్నవి.

ఖద్ద రుత్పత్తి

రెండుమాడు సంవత్సరముల క్రిందట డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్య శృంగార ఇచ్చటికి వచ్చినప్పుడు వారిచే స్థాపించబడిన శ్రీగాంధీ ఆశ్రమము మూసివేయబడినదని తెలుసుట ఎంతో విచారముగా నున్నది. పనివాండ్లులేక మూసివేయవలసి వచ్చినది. రెండుమాడు మగములమీద పనిపాగుచునుండెడిది. పనివాండ్లు కొంతకాలము పనిచేసి అడ్వాన్సులపహా తీసికొని పారిపోయినారు. మేము ఇచ్చట ఎంతకష్టపడినప్పటికి తిరిగిపనివాండ్లు దొరకలేదు. తరువాత తాలూకా కాంగ్రెసువారిచేత నమపడుచున్న వ్యవహారముకూడా పాలకొల్లులో మూసివేయబడినదని ఇదివరకే మీకు తెలియజేసితిని. అందువల్ల ఇచ్చట ఖద్దరు తక్కువగా నున్నది. కట్టడివారు కట్టుటమానిరి. నేతగాండ్లు విజ్ఞానముతో నేయ శారంభించినారు. ఇట్టిస్థితిలో మాలతాలూకావాసులు ఉదారస్వభావులు కొందరు కలసి ఆచంటలో బాయింటుప్లాటుపద్ధతిని ఖద్దరు తయారుచేయుచుటకు రు 500 లకువైగా ప్రోగ్రామేసిరి. కాని పనిఇంకను మొదలుపెట్టకపోవుట చాలా విచారకరముగా నున్నది. క్రిందటి నెలలో డైరెక్టరులమీటింగు కూడా అయినప్పటికీ విన్నాను. అంతాడబ్బు ప్రోగ్రామేయవలె నని డైరెక్టరు అభిప్రాయపడిరట. దీనివిషయమై శ్రీఆచంట నారాయణరావుగారున్న శ్రీఅప్పలరామమూర్తిగారున్న కృషిచేయుచునే యున్నారు. కాని ఇంతకన్న ఎక్కువధనం ప్రోగ్రామేయట్లు కనుపించుచున్నది. ఈచట్టుప్రక్కలను ఆచంట ఖద్దరు నేతకుప్రసిద్ధి. ఇప్పుడుఖద్దరు తాలూకాలో విస్తారముగా ఉత్పత్తికావడములేదు; గనుక ప్రోగ్రామేయవలె డైరెక్టరు ఆచంటలో తత్వభూ పని ప్రారంభించుట గాకయని భువనీయేయుచున్నాడు.

ప్రకృతి శాస్త్రములు : స్వరాజ్యము

ఈ వ్యాసము టుమారో అను మానవత్వముండి తరువాత
మీముడి దాను దామోదరరావుగారిచే మా కనుపదిసింది.

“ప్రకృతి శాస్త్రములు కొంతకాల మగినాసరే గాని, స్వరాజ్యమునాపుటకు వీలులేద”ని ప్రఫుల్లచంద్రచేరగారినిండుకు ప్రతికాసంపాదకులు మున్నగువారు కొందఱాయనక ఆక్షేపించుచున్నారు. జీవితకాలములో నవిచ్చిన్నముగ నరువదిసంవత్సరములు శాస్త్రజ్ఞాన దేవతారాధనము నిమిత్తమై ధారవోసిన శ్రీరేగా రిట్లనట వింతగదోపవచ్చును. కాని యాయనకు నులూ నేమన్నకో మనకంటె నాయనకే యెక్కువలెలియును. శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధిచే సమష్టిమీద మానవకోటి కల్యాణము సాధించుట యాయన యభిప్రాయమే. దానితోబాటు సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థిక, పారిశ్రామికవృద్ధి నాటకపరమ శృంఖలులచే బంధింపబడిన జాతులకు విముక్తిని సాధించి, తుధార్లల కన్నమిడుటయు నాయన యభిప్రాయమే.

ఈగారు ప్రపంచచరిత్రమును దేశకాలములనుబట్టి సమన్వయము చేయుచు బలిపించినవా రగుటచే జాతీయభ్యుదయమునకు రాజకీయదాస్యముకంటె ప్రబలశక్తివు లేదని గ్రహించగల్గెను. తనవంటి సందర్భములలోనే దగ్గర్కొనిన యితరమానవులుగూడ వై యభిప్రాయములనే గల్గియుండినట్లును ఆయనకు తెలియును. కొన్ని యాదాహరణముల జాతము. ‘మాజినీ’ ఇటలీదేశ స్వాతంత్ర్య యధ్యక్షుడు లేనదీసి, నూతనాదర్శములను నూతనాభిప్రాయములను వెదజల్లుచున్నపుడు, ‘కానిజాకో’ అను రసాయనిక పరిశోధకుడు తన పరిశ్రమల గట్టిపెట్టి తుపాకీ ధరించి విప్లవకారుల వైఖ్యములో జేరెను. చరిత్రము చదివిన కొలదియు నటువంటివా రనేకులు గనపించుచున్నారు. అమెరికాలో స్వాతంత్ర్యయధ్యక్షుడు బోంగసెప్పడు పరాసుల సానుభూతి నపేక్షించుటకై బెంజామిన్ ఫ్రాంక్లిన్ తన పరిశోధనముల నొకమూలకు ద్రోసిపుచ్చి అట్లాంటికు మహాసముద్రము దాటి యేగెను. మొన్నటి మహాసంగ్రామములో బాల్కానిన దేశములలోని శాస్త్రజ్ఞులెల్లరు తమతమపనులమీది కక్షిసాధ్యముల దేశ సేవార్థమై వినియోగించిరి. ముందెంతో ఆభివృద్ధికి రాగల్గిన శాస్త్రవేత్తల త్యాగభవములతో సంగ్రామచరిత్రము నిండియుండుట శోచనీయము. మోసీలే చరిత్రము కడుంగడు వివాదజనకము. ఇతరులయువకుడు. కొంచెమో ఘనమో వసతికలవాడు. యధారంభమునకు రెండుమాడెండ్రకింద ఆత్మసభ్యులపట్టుభ్రదు దైరిదాది పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రములలో పరిశోధనముగావించి సారంభించెను. ఇతడు కనిపెట్టిన విషయములు ఐకోపాలో బ్రచుర మగునటకు గొలదిమానములు జీవించియుండినయెడల నోబురొ బహుమాన మందుకొనగల్గెదేవా డనినచో నీతడు పూనినకార్యమెంత మహత్తరమైనదో తెలియగలదు. కాని దేశమాత పిలువితనికి వృద్ధుడయిదారకమై వినిపించెను. హృదయంగమములైన శాస్త్రపరిశోధనముల గట్టిపెట్టెను. నిర్బంధపైనిక సేవాకానన మహిమ జరుపకవూర్వమే దాగ్దలెల్లు దండయాత్రలోజని, గుండుబెబ్బిరి, ప్రాణములు గోల్పోయెను.

ప్రకృతావస్థలో మనదేశములోగూడ “ప్రకృతి శాస్త్రములు కొంతకాల మగినాసరే గాని, స్వరాజ్యము నాపుటకు వీలులేద”ని ఋజువుపరచుట దుస్సరముకాదు. మన దేశస్థులలో చాలమంది శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధి నిమిత్తమై విశేషకృషి సలుపుచున్నారనట నిశ్చయముగ నాహ్లాదకరమైన విషయమే. అందులో డాక్టరు రేగా రగ్రగణ్యులు. కాని సర్వకళాలకు స్థాపించి ఆరువదియారుసంవత్సరము లైనదికదా! యితరకు ప్రపంచములోజరిగిన ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధిలో మనభాగ మెంతో మనకంటె ఒకతరము వెనుక బయలుదేరిన జపానుభాగమెంతో భారతదేశము విశేషజయము గడింపకపోవుటకు గారణములు, రాజకీయబంధనమును ఆర్థికదాస్యము నని, ఈ రెండుదేశముల చరిత్రములను సమన్వయపరచి గమనించినవారి కెవరికైన గోచరింపక మానదు. మన పండితులకు అభివృద్ధిగాంచుట కవకాశములును, సౌకర్యములును బోత్తుగా భూస్యము. వారి కెల్లప్పుడును హీనస్థానములే ప్రాప్తించుచున్నవి. వారి సామర్థ్యము విబృంభింపకుండ ద్రోక్కిపెట్టుటకు స్వప్రకృతియు గావించబడుచున్నది.

మనకు స్వరాజ్యమేయున్నచో నీపాటికి జర్మనీతోనో ఇంగ్లండుతోనో సాటికచ్చేడివారము.

శుద్ధశాస్త్ర విజ్ఞానముమాట యటుండ, మొత్తముమీద జాతీ వృద్ధిలోనికి వచ్చుటకుగాని, ఆర్థికస్థితి బాగుపడుటకుగాని, శాస్త్రజ్ఞాన మెంతవఱకు వినియోగపరచగలిగిమి? పాశ్చాత్యదేశములు జాతీయభ్యుదయము నిమిత్తము ప్రకృతి శాస్త్ర జ్ఞానమును వినియోగించుటచేతనే కదా, వారికి ప్రకృతి శాస్త్ర స్థితి గల్గినది!

జనసామాన్యమునకు ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానము పరివిగా లభ్యమగుటకుగాని, భారతీయులు వివిధపారిశ్రామిక శాస్త్రముల బలింపుటకు పిలువగ నుండునట్లు ఇంజనీరింగు మున్నగు శిల్పవిద్యల బోధించు పాఠశాలల స్థాపించుటకుగాని; మన పరిపాలకులు మొదటినుండియు నిష్పవడకున్నారు. దీనికిదోడు విదేశీయుల మన భవిష్యత్తుపై గొల్లగొని, యనుకూలములగు పరిశ్రమల స్థాపించుకొనుటకు సర్వస్వాతంత్ర్యములు గల్గియున్నప్పు డింక మన కభివృద్ధియొక్కదే!

రాజకీయతంత్రము బూర్జువావిధముగ నడుచుచున్నందువలన మనదేశములో ప్రతియొక కళాకాలయందును జగదీశచంద్రబోసు ప్రఫుల్లచంద్ర రేలతో సరిసమానులైన శాస్త్రబోధకులొన మన దారిద్ర్యమునకు దినదినాభివృద్ధి తప్పదు.

పరిశ్రమల బెంపొందించి, నిన్ను రాష్ట్రముల యార్థిక సంపత్తిని గొల్లగొనుటలో ఇంగ్లండు మొట్టమొదటిది. ఇంగ్లండు దేశపు పరిపాలనాయంత్రము సర్వోత్తమమైనది. వైగా, ఇతర విశాఖరాష్ట్రములలో సంబంధములేని ద్వీపమగుటచే, నెట్టి చిక్కులు నుండవు కావుననే వారిపని వాటముగా ఉన్నది. తెల్లయును జర్మనీ దేశములలోని యినుపగనలను రూరలోని బొంగుగనలను మొట్టమొదట ప్రవీణవారు ఇంగ్లీషువారు. ఈ సంగతి సర్వసాధారణముగా తెలియకపోవచ్చును. ఈదేశము లింగ్లండుకు లోబడినవైనచో, నీపాటికి హిందూదేశపు ఆర్థికదాస్యము వానిగూడ ఒట్టియుండును. కాని వారి పరిపరిశ్రమలలోని రహస్యముల తెలిసికొనినవెంటనే, ఇంగ్లీషువారిని నెత్తుది నెత్తుదిగ దోలించి వ్యవేశీయుల స్వాధీనముచేసిరి. శిల్పవిద్యలయముల స్థాపించి, యజకులకు శాస్త్ర విషయములలో మంచి శిక్షనొసగి యుత్తమమేధావులను జాతీయార్థిక, పారిశ్రామిక సమన్వయ బరిశోధింప బ్రోత్సాహపరచిరి. ఈ సంస్థాపనములలో నేటేట ననేకులు శిక్షణదీసి యెక్కుటికెక్కుడు నూతనముగ స్థాపింపబడుచున్న పరిశ్రమలలో బాల్కాని, ఇప్పుడు సమస్త శక్తి శ్రమలకును దమకే ముఖ్యాధికారులై యున్నారు. నూతనముగ స్థాపింపబడిన పరిశ్రమ లితరదేశములలో బోటీపడి నశింపకుండుటకై, అట్టిసరుకులవై దిగుమతిపన్ను లెక్కునవేసి, సందక్షించుకొనుచుండిరి. ఈవిధముగా జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, హాలండు, డెన్మార్క్ మున్నగురాష్ట్రములు ఇంగ్లండుబారినండి తప్పించుకొని తమ పరిశ్రమల బెంపొందించుకొనిరి.

ఒక యాదాహరణము చెప్పి, వైసిద్ధాంతమును వికటపరచెదను. దేశసంరక్షణోపకరణములం దిప్పుడు తీగలేని మెల్లుపులేపాలుప్రముఖముగ నున్నది. చిన్న పెద్ద తారతమ్యములేకుండ ప్రతిదేశమును అట్టి వార్తాస్థానముల స్థాపించుకొనుచున్నది. ఈ విషయములో ఇంగ్లండు జర్మనీ అమెరికా ప్రాస్థులు పెద్దదేశములగుటచే విపరీతముగ నేర్పాటుచేసికొనిరి. హాలండు, స్వీడర్లండు చిన్నదేశములగుటచే ఇంతవిశాలముగ స్థాపించుకొనుటకు వారికి కీర్తియుజాలదు. జనమును జాలరు. అందుచే స్వీడర్లండు ప్రభుత్వమువారు ఇంగ్లండులోనున్న మార్కొని వైరెస్ కంపెనీ వారితో ఒడంబడిక చేసికొనిరి. మొత్తముపెట్టుబడిలో ముప్పాతికభాగము స్వీడర్లండునుండి వైరెస్ కంపెనీయొక్క వలయు పాటక జనమండలును స్వీడర్లండువారే యయియుండవలెననియో, శక్తి కరములను ముఖ్యులగు పరిజ్ఞాతలనుమాత్రమే సదరుకంపెనీవారు తెచ్చుకొని నిర్మాణము పూర్తిచేయవలె ననియు ఖరారుచేసికొనిరి. పదిసంవత్సరము లగునంత సమస్తధనమును జనమును స్వీడర్లండువారికిగానే యుండగలుగునట్లు ఏర్పాటు.

ఇక మనదేశములో ఈస్థాన మెట్లు జరుగుచున్నదో గమనించి వైదేశముతో బోల్చిచూడడు. నెట్లుబడియుంతయు ఇంగ్లండుది. ఉద్యోగములు, కర్మకరులు ఇంగ్లీషువారు నేపకులు గుమాస్తాలు మాత్రము భారతీయులు. మనకు స్వరాజ్యమే యున్నచో, మనమును, స్వీడర్లండువారివలెనే మార్కొనికంపెనీతో ఖరారుచేసికొనియుండుము. మనదేశములోగూడ ఏటేట ప్రకృతి శాస్త్రపట్టముల బోంబే వచ్చుచున్న యువకులందఱు జట్లుజట్లుగ నిస్తంతు విద్యుత్పాఠశాలయములలో శిక్షణదే, యంత్రకారులై పరిశోధకులై వెలయగలరు. ఇప్పుడు ఆవిధముగ మనవా రుపయోగపడుటకు సందర్భము లెంతమాత్రము ననుకూలముగ లేవు. ఈ ప్రకృతి శాస్త్ర పట్టములు (నెన్సుజిగ్రేం) చి. ఎల్. అను రెండింగ్లీషువారు ముందు మఱిరెండింగ్లీ నతికించుకొనుటకు

మాత్రము పనికివచ్చును. ఇట్లే వైమానికదళమునందును భారతీయులకు బ్రవేశములేకుండ జేయుటచే నా యేర్పాటులలో గూడ మనకు జోక్యములేదు, చోటులేదు.

భారతదేశమును స్వేచ్ఛగా గొల్లగొననిచ్చిన నానిగో మాగ్నోనివైరెస్ కంపెనీ మిక్కిలిస్వల్పము. దేశపరిశ్రమలలో బాహుళ్యమైనవానినిగుఱించి యోచింపుడు. అయోమారములు, తంతివార్తలు, ప్రకృతి శాస్త్ర సంబంధ మైన ప్రభుత్వశాఖలు (జంతు, వ్యవసాయ, వృక్ష, త్రికోణ, భూగర్భ శాస్త్రములు సహా) వీని యన్నింటియందును బ్రిటిష్ ఇంజనీయర్లను ఇంగ్లీషు సర్వకళాకాలలలో బట్టములుపొందిన యింగ్లీషువారిని మాత్రమే నియోగించు చున్నారు. భారతీయులను హీన పదవులయందు మాత్రము జేర్చుకొనుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు భారతీయ సర్వకళాకాలలలో పట్టభద్రులైనవారిని జేర్చుకొనదు; అనుష్ఠాన భాగములో శిక్షనొసగు శిల్పవిద్యాలయముల నెలకొల్పరు. బ్రిటిష్ వణిజాలచే నెలకొల్పబడిన బ్రహ్మాండమైన పరిశ్రమలలో భారతీయ ప్రకృతి శాస్త్ర పట్టభద్రుల కెందఱు తావు లభించుచున్నది?

ఒక స్వీడర్లండు కాదు, ఒకతీగలేని మెల్లుపులేపాలేదు. దేశస్వాతంత్ర్యమును లక్ష్యపెట్టు ప్రతిరాష్ట్రమును అసీనితే యవలంబించును. నలువదిసంవత్సరముల క్రింద జపానీయులు పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమును దమదేశములో వ్యాపింపజేయుటకు ప్రయత్నము లారంభించినప్పుడు ఐకోపీయ దేశములనుండి పండితుల విలిపించి తమ విద్యా, వైద్య, నాకా, ప్రకృతి శాస్త్ర సంస్థలన్నింటిని వారిచే నేర్పాటుచేయించుకొనిరి. అనేక పరిశ్రమలగూడ వారిచే స్థాపింపజేసికొనిరి. ఈ పాశ్చాత్యప్రవీణులు శతృత్వము క్రింద జపానీయుల యువకులు పరిపూర్ణజ్ఞానము సంపాదించినవెనుక వారినందఱును పండితముల రాష్ట్రముల, పోబాల్కొరి, కేడిఖా లన్నియు జపానీయులచేతికింద నన్నవి. వాళ్ళప్పుడే యైకో పీయరాష్ట్రవాసులకును దీసిపోవరు ‘టాకామిని’, ‘నెగూచీ’, కటాసాటాన్, అను జీవశాస్త్రజ్ఞులును. ‘ఓమోరి’, ‘నాగాటాకా’ అను పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రజ్ఞులును; ‘హాదా’ అను రసాయన శాస్త్రజ్ఞుడును జపానుదేశగౌరవమును జాలుచున్నారు. ఇప్పుడు జపాను సర్వకళాకాలలనుండి సుద్ధ, అనుష్ఠానిక ప్రకృతి శాస్త్రములందు స్వతంత్రజ్ఞానము సంపాదించినవారు ప్రవాహములుగ బయల్దేరుచున్నారు. ఇక మనదేశ కళా విద్యాశాఖ, ప్రకృతి శాస్త్ర సంబంధమైనశాఖలు, పరిపాలనావిభాగము నెట్లున్నవి? మొట్టమొదటిలో ఇంగ్లీషువారి శాఖలను ఉద్యోగప్రధానముగ నుండునట్లు, యంత్రము రీతిని నిర్మించిరి. ఇప్పుటికి రహస్యము ముప్పాతిక శతాబ్దము గడచినను, ఈవిభాగములుమాత్రమే బిట్టిబిగిని ఎప్పటికీ వలెనే యుండి, నాడు సింధుబారుకథలో బుజులై గూర్చున్న ముసలిభూతమువలె సమస్తజాతీయభ్యుదయకర కార్యములను గదలమెదలనీయుకుండ ఉపిరాడకుండనలసి చంపుచున్నది. మూడుతరము లైకోపీ ఐవిద్య లభ్యమిచ్చినవెనుక, “విారీశాఖను స్వతంత్రముగ నడిపించుటకు ఆసక్తులు” అని భారతీయుల జెడలబడుచున్నారు. మనకు అసిస్టెంట్లుగనో, డిప్యూటీలుగనో, డిప్యూటీ అసిస్టెంట్లుగనో, సుబిస్టెంట్లుగనో, సబ్ డిప్యూటీ అసిస్టెంట్లుగనో ఉండుటకుమాత్ర ముకష్టమైయున్నది.

కడచిన కొలదిసంవత్సరములలో తుమ్మెదానము, బాల్కానిరాష్ట్రములు, ఇంగ్లండు మున్నగుదేశములు పునరుద్ధరించింట్లు కనలార గాంచితిమి. ఈ దేశములలో ఏమి ప్రకృతి శాస్త్రములు వృద్ధిచుగుటవలన వారు వైకించిరి? స్వరాజ్య సంగ్రామములో బోర నుద్యమింపజేసిన దృఢ సంకల్పమే కదా వారి బుజ్జి విటలు జేసికదే! ఈదేశముల గాయుటచేసిన స్వరాజ్యము సాధించుటకు ప్రకృతి శాస్త్రములు అనవసరముని తేటపడగలదు. స్వరాజ్యము లభించి, జాతిమేల్కొనిన పిదప పునరుద్ధరణ మారంభమగును. దేశములోని గొప్పమేధావు లందఱు నేకమై గావించు ప్రయత్నములవలన ప్రకృతి శాస్త్రము లభివృద్ధి గాంచి నిండుగ బుష్పించి దివ్యసౌభరముల వెదజల్లుచుండును.

ప్రకృతి శాస్త్రవేత్తలు స్వరాజ్య సంగ్రామములలో బాల్కానినలెనా, లేక యీ పాడు రాజకీయతంత్రములలో దగుల్కొను టనవ్యా మని యుపేక్షించి తొలగియుండవలెనా? ఎవని హృదయమునందు దేశభిమానలేజ ముందునో వాడు స్వదేశము లేననేవ నపేక్షించినప్పుడు మిన్నక తొలగియుండరాదని చరిత్రానుభవములన తెలియుచున్నది. బెర్తెలాటు అను పరాసురసాయన శాస్త్రజ్ఞుని చరిత్రము లిలకింపుడు. శ్రీ రేగాణ్డి హిందూరసాయన శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధి చరిత్రము వ్రాయవలెను. సంకల్ప విరాటైరెలాటువలననే కల్గింది. రాసాయనిక మూలద్రవ్యయోగము బెర్తెలాటుకు లోబడినదేమో చెప్పవచ్చును. ఇతని

చేయి సోకినంతమాత్రాన ఎట్టి గొప్పరసాయనిక సంయోగము లును గుఱునననిచ్చెదము. ఆరబుధాన్, సిరియా, బరోహాలలో రసాయనశాస్త్ర జ్ఞానాభివృద్ధిచేత సర్వస్వము నితడు లభించెను. స్వదేశీపరిశ్రమలలో ననేక వివిధవిషయముల గనిపెట్టి వృద్ధిచేసెను. ఇతడు కాలభర్తను జొందినపుడు శ్రావణివారందఱును, పరిపాలకాధ్యక్షునితో సహా, విలసిందిరి.

ఇట్టి యదృశ్యమౌనము సహితము సమయమునాచి నప్పుడు పరిశోధనలయమునకు దాళముచేసి రాజకీయవ్యవహారములందు గలగజేసికొనుట కలఁమాత్రమైన వెనుదీయలేదు. ఇతడు సుసేటు (అలహాబాద్) లో యాకట్టవరకును చెందుమట్లు మంత్రిత్వము నిర్వహించెను. విద్యాభ్యాసమంత్రక నుండి యితడు గావించిన సంస్కరణములు కడువిశాలములై ఇప్పటికిని, ఎప్పటికిని, తోడి దేశీయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రునితేయుచున్నవి. బల్లిను విశ్వవిద్యాలయభవన ప్రవేశద్వారము నలంకరించుచున్న ప్రతిమలు హంబొట్టు సోదరులవి. వీరు శుద్ధశాస్త్రవేత్తలు. ఒకడు ప్రాచ్యవిజ్ఞానవేత్త, రెండవవాడు ప్రకృతిశాస్త్ర సర్వస్వవేత్త. అయినప్పటికిని, అనగా, వీరి కనుస్థానిక శాస్త్ర పరిచయము లేనప్పటికి, ప్రయ్యరాజు బల్లిను విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణకార్యచర్యలందు పీఠస్థులకు నప్పగించెను. వీరును దమ పాండిత్యసంబంధమైన కృషియంతయుగట్టిపెట్టి, మనస్ఫూర్తిగా యీ కార్యమునందు నిమగ్నులై కష్టపడి పనిచేసిరి. వారు ప్రవేశపెట్టిన ప్రణాళిక నేటికిని, అధ్యాపనశాస్త్రవేత్తల కచ్చెరువు గొలుపుచు భావి సర్వకళాశాలానిర్మాణము ముగిసినదిగా విరాజిల్లుచున్నది. అందుచే బల్లిను విశ్వవిద్యాలయ ముత్తమోత్తములలో నొకటిగ బరిగెరిపబడుచున్నది.

మన దౌర్భాగ్యమేమో కాని, యిక్కడ విద్యావిధానము రెండు తెగలవారి యధికమైయున్నది. మిన్ను విలీనియిన ఒడిసను సగునయక యెట్టిమార్పుల గాని జొరనియ్యని యధికారవర్గ మొక్కటి. విద్యావిషయములనుగూర్చి విశేషజ్ఞానము లేకుంటుంటియు, రాజకీయాంధోళివాధిభిముగ బయటపడినటుంటియు, తెగువలవర్గమొక్కటి. వాగ్భరములో ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞ మహాసభ జరిగినపు డధ్యక్షతవహించి ప్రఫుల్లచంద్రశేఖర ద్వివీర యుపన్యాసమునలె దేశము నొక్కమాత్రగ గలియిలెట్టిన కేదియు లేదు. ప్రకృతిశాస్త్రసంబంధమైన యుద్వేగములలో భారతీయుల జొరనియక అంగ్ల సర్వకళాశాలావ్యవస్థలనుమాత్రమే చేర్చుకొనవలెనని ప్రభుత్వమువారు నియమ మేర్పరచిరి. ఈ రాజనీతి తంత్రమును కేగారు తన యుపన్యాసములో నెట్టికనికరము లేకుండ విమర్శించి ఖండించిరి.

హిందూదేశములో ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధికి కేగారి పరిశోధనములన్నియు జేయగలదానికంటె నీ యుపన్యాసమే యెక్కువపనిచేసెనని చెప్పవచ్చును. ఈ యుపన్యాసములన కేగారు కొన్ని కష్టములకు లోనుగావలసినచేసెనని యంగ్ల ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానములో జరుగుచువచ్చిన సంగతుల గమనించిన వారికి బహిరంగదాహరణముగ తెలియును.

రాజకీయమునకుల కేగారు చూపినమాధ్యమన నమమ కొన నిచ్చగించినయెడల, కే బోసులంటి శాస్త్రవేత్త లిప్పటి వలె నెక్కడో అపురూపముగ లభించు విచిత్రతేవులవలె గన్పించుట పోయి, దేశములోని ముఖ్యవిద్యాస్థానములలో నెల్లెడల నసంఖ్యాకులుగ నుద్భవించుదు.

ఆటో రత్ ఫీల్డుగారు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 29:— బొంబాయి సహకార పరిశ్రమసంఘముల రిజిస్ట్రార్ గారు ఆటో రత్ ఫీల్డుగారు పింఛను పుచ్చుకొనునందొడ్డును వారికిగోవిందులకై నిన్ను నెంట్లము కో ఆపరేటివు ఫిల్డూట్యు విందొనర్చి సత్కరించెను. ఆసమయమునకు ఆటో రత్ ఫీల్డుగారు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా పనిచేయుచుండెను. గొలాలూబాయి శ్యామలదాసుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వారు పింఛనుపుచ్చుకొను ఉద్యోగి సానుభూత్యుత్సాహములను సహకారోద్యమమునడ జూపిన శక్తింపన్నుతన గొనియాడిరి. అధ్యక్షుడు ప్రసంగించినపర ఆటో ఫీల్డుగారు విమర్శించుచు ఆటో ఫీల్డుగారు మహాదారితన ప్రకటించిరి. ఆటో ఫీల్డుగారు తమ కొనుగోని గౌరవమునకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, సహకారోద్యమము, బొంబాయిలో ఇండ్ల ఒడ్డి డిగ్గించి అగోగ్యులందఱుగ జేయుట అవలంబు తెల్పిరి. ఈ ఉద్యమభివృద్ధి నెమ్మదిగ జరుచుటకు పన్ను చెల్లించువారల మూలధనము కారణమనియు, వారలను విజ్ఞానవంతులజేయుటకు ఎక్కువపన్నుల భరింపవలెననియు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

హిందూ మిత్ర పానసంఘము

రెండవవార్షిక సమావేశము

స్థానిక స్వాతంత్ర్యము

గతవార్షికము సాయంకాలము 4 గంటలకు మదరాసు యూజు క్రైస్తవ మ దినమునందు 1923. డి. నవదేశ అయ్యల గారు అధ్యక్షులుగ హిందూ మిత్ర పానసంఘముల రెండవవార్షిక సమావేశము జరిగెను. సభకు ముఖ్యుడు రెండవవార్షిక ప్రవేశ కలహాహుతి.

ప్రారంభమున, క్రైస్తవ శ్రీ శాలాభ్యుదయమున విన్ మెర్సెసుగారు వద్యవాహులని అర్చకులను విమోచయ జేయునందలి యాధ్యక్షుల కన్నటికిని త్రాగుదేశ కారణమని నిరూపించిరి. ప్రతిస్పర్థియు త్రాగుదేశమన్నియట వత్సాహముతో జట్టుకాతో పనిచేయవలెను. స్థానిక స్వాతంత్ర్యము జోగవద్దతి ప్రారంభదేశానిదే గాని వివరదాదని ఉపన్యాసము గాని చెప్పెను.

ఎల్. ఏ. గోవిందరావువార్యులుగారు ఈరెండి తీర్మానము నుపసాదించిరి.

(1) స్థానిక స్వాతంత్ర్యవర్ధిని ప్రవేశపెట్టుటయే ఈ ఆమోదించుటయే అధ్యక్షుడు మార్గమే నియోజకగణము మదరాసు శాసనసభ సభ్యులగు కన్నుకొనలేనది ఈమహాసభ కోరుచున్నది.

ఉపసాదించు సందర్భమున గోవిందరావువార్యులుగారు రిట్లు మాటలాడిరి: ఎన్నికల కమిషను కమిషనరును, ఈ స్థానిక స్వాతంత్ర్యము హామోదించు అధ్యక్షులను నియోజకగణము మోచవలెనను తీర్మానము నిర్మిడ ప్రవేశపెట్టుట కలగరమైనది నేను రలించుచున్నాను. అధ్యక్షులు దృఢముగ వాదనముల జేయులెని ఈతీర్మానము నందలి భావము స్థానిక స్వాతంత్ర్యవర్ధియేదల ఎరిగిని భేదాభిప్రాయము అందఱుని కామ్యుక. మదరాసు ప్రభుత్వమువారిచే ఇరెరరాష్ట్రములలో ఎన్నెకాపరిపాలన మెట్లున్నదో కనుగొని విచారణచేయుటకు యోజనలై ప్రార్థి, వచ్చుభూకెట్టిగార్లు చాక్రము పుచ్చుకొనిరి. వామిగారు మోసర్ల రాజవంధరావుగారు శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టవలెన స్థానిక స్వాతంత్ర్య చట్టము లోని యంగీకరముల ప్రార్థి, కెట్టిగార్లు ప్రతి మాటలముగ నిర్మిరా యమోదన గొని వారై ననుచిట్ల లోని నూత్రిములకు ఆక్షేపణలెకిపించుండలేదు. నూత్రిములకు వివరములకును భేదముగలదు. కెట్టిగార్లకరించిన, ఆచరణలో తెల్లసమయమున అవసరమునబట్టి వివరములందు మార్పులజేసి కొనవచ్చును. కాని అంతమాత్రమున మనముత్సాహము తగ్గరాదు. ఎరిగి కమిషను కలెక్టరువారి దుకాణముల నుంచ గోరుకు, అప్రాంతములవారి యభిప్రాయముల తినికొనవలెదా? ఇట్లు ప్రాభిప్రాయమున తెలిసికొగోరుకడదతి ప్రార్థి, కెట్టిగార్లు కొన్ని యోజనలె చెప్పిరి. దుకాణములను తెల్లలకు ప్రాంతములందు సామాన్యముగ అధి:సంఖ్యాకులు మర, ఆచారములను బట్టి మద్యపానమును నిరసించువారుగ నుండునియు, అందుచేత ముందుగ వారినిభిప్రాయమునడిగ వాత కెన్నుపారములందు దుకాణ ముకొరలే ది.దునియు, ప్రాభిప్రాయము ప్రకటించుక నుండుననియు వీ యరువురివాదము. త్రాగుదు దురభ్యాసమని ఎల్లరును అంగీకరింతురను వాస్తవమే. మిత్రముగ త్రాగువారు సముకము తామచేయవలెనని వ్యవహరింపవలెనను అంగీకరింతురు. అట్లుండ, ప్రాభిప్రాయమున కేల యెద్దుదకులకలె? స్థానికాభిప్రాయము కనుగొనదే, దుకాణములను తెల్లలకు భర్తముగ నిండలేదు. అయినను పద్ధతి హామోదించిన పిమ్మట వివరమును గూర్చి ప్రభుత్వాధికారు లాలోచించవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు జ్యోత్యము లిగించుకొనవచ్చును, కాన సభ్యులు ఈవిషయమై చర్చులయ్యుకొనదగు పని గోవిందరావు అయ్యలగారు ఉపసాదించిరి.

మంత్రిుల ప్రవర్తనము

ఎ. జి. రాజుగారు తీర్మానము హామోదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:

ఎన్నెకాభి ఇరకాలను ప్రభుత్వవర్ధులకరమై యుండెను. సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడినదాదిగ అది మంత్రి పరమయ్యెను. మంత్రి మనచే ఎన్నుకొనబడినశాసనసభ్యులు, కాని మదరాసు మంత్రివర్గము త్రాగుదేశమయ్యెనే చేసినపని యేమి? ఎన్నెకా పరిపాలన మును నది చా రణానికి, కి ఫూర్సుల నుజేయుటకై ఆ యన ఇరువురిని ఒకయొకసంఘముగ నియమించెను. మంత్రికాని, మంత్రి నయోజక మైనయొకసంఘముగాని, చేసినపున కార్య మేమో

అని జెడకమాచిన, మనకు కన్నెంట్ల ది భూగము. ప్రభుత్వము వారు త్రాగుదునున్నియటకు ఏమాత్రమును భూగకొనరు. మంత్రిులు పనిచేయుటయు, పనిచేయకుండుటయు, మిన్ను బట్టి యుండును. మిన్నుభిప్రాయము ను నె లె టు టు కు మీ కవకాశము గలదు. నియోజక గణము త గి న వా రి నెన్నుకొనలేను. ఒక్కమారు పోటు నిన్నునతరువాత ఇంకామా దునువర్తనులకుమరకు మిన్నుక మిన్నుమములను లెక్కింపుచుండవలెనదే. ఎన్నెకాభి మంత్రికాభి. అధ్యక్షులు ఎన్నెకల భూగము చేయువాదాసమం, అధికారుముకు రాగానేఅధ్యక్షులులగున. కనుకదృఢదత్తుల నెన్నుకొనవలెను. ఎరిగి ఎన్నుకొననను ఎన్నుకొనమున్న మరల ఈ శాఖకు ప్రస్తుతపు పా తో గారు మంత్రి గ నుండరని నేను న మ్మొద ను. పా తో గారిని కానన క భుగి నిగ నెన్నుకొనకుండు, గంటాము మండలవాసులు మదరాసు రాజధానికి మిక్కిలి యవకార మొనర్చినవారగుదురు. ఆవాయవదులు త్రాగుదు వావుటకు క్రైకోల (ప్రవర్తించిరి. కాని మంత్రికాభిధానము ఎట్టి రిద్దులకను అనకాశమిచ్చినదిగాదు. ఆ కార్యవిధానము నలల నగ లిగి న ప లి త మేమి? త్రాగుదు వావై నది. ఉపసంఘవియోమము కన్నె యను తుడుచుటక కన్నె. స్థానిక స్వాతంత్ర్యముగాని నిషేధముగాని “నస్సాధ్యము” లని మంత్రినిచ్చించినాడు. నెవోలియను “ది స్సాధ్యము” అను కడ నును గూర్చి ఏమి చెప్పినాడు? “ను స్సాధ్యము” తెలియవలెనది కెట్టివర్ధిలెనినవన మని ఆమోద చెప్పియుండెను. మదరాసు మంత్రి: కెట్టివర్ధిలెనదిక లోగుడ కన్నెయని నెవోలియను ఇంకొక యొక్క చేర్చిన వారుగను దెడిది. స్థానిక స్వాతంత్ర్యవిధాన వినివ్యవ మైనది. సంప్రార్థన: పేద మండలలెనెయే నేను కోరుచున్నాను. రాజధానియందు త్రాగుదేశముండరాదు. నీసాలు ఎన్నెకరునుండరాదు. నిషేధమేల దుస్సాధ్యము? ప్రజలు ఎల్లప్పుడును త్రాగ గోరుదు.దురనియో? లే? త్రాగుటన్న విలులేదని ప్రజలు ఆదో శన గావించుచున్నారా? మా నిన్నులాటివారు ప్రభుత్వ ఎన్నెకా విధానములన చాల కష్టములకు లోకై వారు. మానిన్నులాటివారి దేవుండి వోటులను పుచ్చుకొనుకడల, వారు సంప్రార్థన నిషేధమునకే తమ యంగీకారమును కావుదురు. మావారికి ప్రభుత్వ మద్యపాన పరిపాలనావిధానము ఉపద్రవకరముగ నున్నది. కనుక అందఱును ఆలోచించి తమ వోటుల నిశచలెనని కోరుచున్నాను. అని రాజుగారు చెప్పి.

రెండండు హెచ్. లా.మ:దరం, వామిగారు అభిగార్లు మాటలాడి: కెడప ఆమోదించబడెను.

రెండవ తీర్మానమును పి. ఎం. కిక్లూమెదలూరుగారు ఉపసాదించిరి:—

మదరాసు రాజధానియందు దంకిలను మత్తువద్యముల యొక్కత్తి, విక్రయము, దిగుమతి సంప్రార్థన: పేదమగునట్లు చేయుటకై ప్రభుత్వమున ఎన్నెకాభియందు స్థానిక స్వాతంత్ర్య విధానమును ప్రవేశపెట్టవలెనని ఈసభవారు మదరాసు ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నార.

డాక్టరు ఎ. విజయరావుగారు తీర్మానమును ఆమోదించుచు మత్తువద్యముల యొక్కయోగములన నేరములచేయుట కలకాశము గలగుటయేగాక, దేహ మెట్టినిదీర్చి కచ్చుతో కల్గించిరి.

దుకాణముల నిర్ణయము

కె క తీర్మానమును రెవరెండు డి. జి. ఎం లీరుగారు ఉపసాదించిరి.

అక్కరి నియమమును ముఖ్యముగ దుకాణములను తెల్లవోటులు, విక్రయించు గంటలు చాన్సుగువారియందు కట్టి ఆచరణలో తెల్లనట్లు చేయవలెనని ఈసభవారు మదరాసు ప్రభుత్వమును కోరుచున్నార.

ఉపసాదించుచు, రెవరెండు. లీరుగారు చెప్పిరి:—

త్రాగుదు గి వలెనను నుద్దేశ్యము ప్రభుత్వమువారికి లేదని నేను చెప్ప సామానికను ఆమోదేశ్యముతోనే, వారు ఆక్కరి మాన్యుయెలకు తయారుచేసి దానివకారము అక్కరి విధానము జరుగుచుండునలెనని వారు ప్రభుత్వోద్యోగులకు కోరిరి. ఉద్యోగులు అనిబంధనల వాచరణలో తెల్లలకలేదు. ముఖ్యులు పదిసంకల్పరముల క్రిందకనుగి నేను ఈమాన్యుయెలమును దునుకలెనని కోరుచుంటిని. కాని వాకోక్క ప్రతియొకను లభించినదిగాదు, విక్రయమునకు లేదు. మనము ఆమాన్యుయెలలోని విబంధనలను చదువ రాదని ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశ్యముకావోలు. చదివిన, వారిని భావమును ఇంకను విమర్శించువని వారి భయము? భయములేకున్న ప్రభుత్వవంతులను లభ్యుతులనుల వారల ఏర్పాటుచేయరాదు? కొంత

8512

J. & J. Colman Ltd., Norwich & London.

విదేశ వార్తలు

జర్మనీ

పరాసుల విజయము

తమయము దొరకెయగదాయని జర్మనులను
బాధించగూడదనుట

అమెరికనుల హెచ్చరిక

లండన్, మే 28:—రాత్రి 11-40. రూపవిజయము కల్పించు పరాసులకు అనకూలముని అమెరికా ప్రజలను బోధించుచున్నది. వాషింగ్టన్ లోని లైబ్రరీ విలేజ్ లెబువు చూపుచు. కమ్యూనిస్టుల వ్యాధిమై కోర్కెలను పరాసులు గౌరవించును. కాని కమ్యూనిస్టుల కోరికలను గౌరవించుట కోర్కెలను పోయింకేర గారు గోరి జర్మనులకు ప్రతిహేతులను కలుగజేసికేసి ప్రపంచ మంతయు ఏగిరిమిగొని ప్రతిహేతులను పరాసులు పట్టు జూపాలని అమెరికనులు హెచ్చరించుచున్నారు. జర్మనులు ఇచ్చితిరవలసినదే, అందరిను జర్మనులు ఇవ్వవలసినదే చెప్పి తీరవలెను. కాని జర్మనులకు కాలు చేయి మాడ దివ్యునిను అవకాశము నీయవలెను. మరల పరిస్థితులను చక్క బెట్టుకొనుటకు వ్యతిరేక నీయవలెను. జర్మనీని విచ్ఛేదనము చేయు లెని పరాసులు తలచుచున్నారని ఏమాత్రము నూచనలు కల్పించిన అమెరికా చాల అనివార్యమని సేవనయ్యే ప్రతి అమెరికను కష్టమయి తలచును. పోయింకేర గారు దురుద్దేశ్యముతో తనిచేయుచున్నారన సందియములు కలుగును.

మరల పని ప్రారంభించవచ్చుననుట

బెర్లిన్, మే 28:—రాత్రి ప్రజలు మరల పనిలో ప్రవేశించి ప్రారంభించవచ్చునని ఆక్రమణ ప్రవేశమంది యుక్త కవుల చేతులు.

నిరోధపులు తర్రపులు రద్దుచేయబడుట

నిరోధపులు తర్రపులు రద్దుచేసితిమని బెర్లిన్ గెజటులో ప్రకటించిరి

హ్యామ్, మే 28:—రాత్రి ఆక్రమణనాడు చేసిన 6 జర్మనులు తర్రపులను రద్దుచేయు జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. పార్లమెంటు తెలిపజేసిరి.

వివాదాంశముతో గూడుకొన్న తర్రపుల నన్నిటిని పార్లమెంటు ప్రెసిడెంట్ గారు రద్దుచేయవలెనని పరిశీలనకును, జర్మను అధికారులను ఒడంబడిక తరువాత నీయవలెనని అధికారులనుచూపుచు. ఇదియు గాక ఆక్రమణ ప్రవేశముతో యధాప్రకారము పూర్వపు పరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టి నష్ట తరహా వివాదాంశ సంఘమువారు నిశ్చయించియును సరకుల మాపకముగ పరిపాలనను నీయవలెను.

ప్రధానామాత్యుని యభిప్రాయము

మారుట

చాంబర్లెనుగారు సమర్థించుట

లండన్, మే 29:—బార్న్ ఫీల్డ్ గారు విదేశాంగవిభాగమున కభిప్రాయమును మార్చుకొనున సమర్థించుచు చాంబర్లెను గారిట్లు తెలిపజేసిరి. పరాసులపై జరిగిన బార్న్ ఫీల్డ్ గారు మైత్రి లానికి మార్చిరి. విదేశాంగమున మనముందు గలుగునటుల జేసిరి. వీరివలన ఉత్తములకు ఒక విభాగముతో పనిచేయుటకు వీలగునటుల గౌరవములను కలుగజేసిరి. లేనిచో అంతయు ఆగమ్య గోచరముగ నుండును.

బ్రిటిషు ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్, మే 29:—బార్న్ ఫీల్డ్ గారు సామ్రాజ్యసభయందు ఇటీవల జరిగిన సంగతులన్నిటిని పునర్వీక్షించి ప్రారంభోపవాదము చేయెదను. సంగతులన్నియు తెలిపజేయెదను. అప్పటికి ప్రస్తుతముకంటె జర్మనీకి పరిస్థితులు బోల్చి చూచుటకు వీలగును.

ఎంతిత్వరతో జర్మను పరిస్థితులు నిలకడయగునో అంత బర్న్ ఫీల్డ్ చేయవలెననుట. భయపెట్టుచర్యలను ప్రవేశపెట్టుటకు ఆగమ్యము లేదనుచున్నాడు.

కాని కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు చేయి కన్నులతో కని పెట్టి చూచేయవలెననుట. దేశములో పరిస్థితులు అల్లర్లలోలము నున్నందున కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ఎక చేయటము

జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారని ఏమాత్రము తెలిసినను బ్రిటనుకు జర్మనీపట్ల సానుభూతియు యుండవలదు.

కేంద్ర ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత

జర్మనీ కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు క్షుణ్ణము పరిస్థితులను నిలబెట్టు ఒకవరము. కానిచే జర్మనీకే గాక యూరపుకంటకును లాభకరముగ నుండునని 'లైబ్రరీ' పత్రిక వాదించుచున్నది.

రూపలో ప్రేచి బెర్లియను విభాగములను అపారముగ ఆకాంతి ఆ దోశను బయలుపెరును. కాని బెర్లియ ప్రభుత్వమువారుగాని తమ ప్రత్యేక ప్రభుత్వమువారుగాని జర్మనీని చిక్కులనుండి తప్పించుటకు తోడ్పడరు. నష్టపరిహారములను జర్మనీ తామున్న క్షమించును. నిడిది పెట్టరు. ఎట్లు మిత్రమందలి అంతయు ఒకవోట జేరి జర్మనులు చేయవలసినదని సుప్రసిద్ధముగ తెలియజేయవలెను.

బార్న్ ఫీల్డ్ గారు ఆక్రమణ ప్రయత్నము పోయింకేర గారితో మాట్లాడలేదు. చాలదూర మాలోచించి కృతనిశ్చయమై పోయింకేర గారితో మాట్లాడిరి. ఈ సంగతిని దేశాంగములో తెలియనియు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రత్యేక తెలుపుచున్నది బార్న్ ఫీల్డ్ గారు గొప్ప కార్యములను జనుచు. ఆయన పట్టినపట్టును విడుచు వారుకాదు. యంత్రంగ మంతయు అసెంబ్లీ కట్టుకొమ్మవలెనున్నది. యూరపు దౌర్భాగ్యమునకు గురికాకుండగోరవలెనని గ్రేటు బ్రిటను ప్రభా మకు ఒడంబడిక కుదురవలె ననుచున్నది.

ద్వంద్వ పరిపాలనలు

జర్మనీలో కల్లోలము

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి చర్య

లండన్, మే 28:—జర్మనీలో ద్వంద్వ పరిపాలనలు జరుగుచున్నవి. దీక్షకులు బెర్లియలో వాక్ కాదుగాక రక్షకమండలియగు గెస్టరుగారిచేత. వీరిద్దరును ప్రభుత్వము పనిచేసెదరో లేక సహకారముగ పనిచేసెదరో మాడవలసియున్నది. కాలమే తెలుపవలదు. 'రీచి' ప్రభుత్వమువారి చర్య ప్రతిహేతులను తలపడ జేయుట కివక్తు పెట్టినది తెలియుచున్నది. అంతిమ గాని కమ్యూనిస్టులకు వ్యతిరేకముగ జేయుట లేదనుచున్నాడు. పిల్లరుగారి సాంఘిక సిద్ధాంతములు కాక కాదుగాక పట్టు. అదుచే కాదుగాని పిల్లరుగారి అనుచరలపై ఆక్షేప విధించిరి. దీనివలన రీచి ప్రభుత్వమునకు కుదరదునని అనిపించును.

బెర్లిన్ ప్రభుత్వమువారి చర్య

బెర్లియలో సామ్రాజ్య రాజకీయములకు గల సంబంధముచే వ్యవహారములు మరింత చిక్కుకు పరిణమించినవి. రాజధానికి బెర్లియలో ప్రభుత్వముల సమీపించుచున్న పని ఇదివర కవులే బెర్లియవారు భయపడుచున్నారు. కాని ఇది నిజముగాకని వార్తాప్రకటన తెలుపుచున్నది.

హెచ్ గెస్టరుగారిని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు సర్వార్థికారిగ నియమించిరి. దీనివలన కారు గారికి సదుపాయము లిగిసింది. గెస్టరుగారు తనయాధికారమును సేకారుటకు పునఃప్రయత్నముచేయును. గెస్టరుగారు సైనిక పాలక పద్ధతులను వాడుచు. కారుగారు కినిరి యను ప్రజాసేవోద్యోగి. బెర్లియ రిచిస్సారుకు గెస్టరుగారు తక్షణము వాక్ లాస్సో నేనాని నేనానతిగ నియమించిరి. బెర్లియకు మిలిటరీ కమిషనరుగ నియమించిరి. వాక్ కాదుగారు లాస్సోగారికి తాతేదాడుగ నుండవలసినవైనా.

రానున్న ఉపద్రవము

కేంద్ర జర్మన్ రాజ్యములందు విషమ పరిస్థితులు రానున్నవి. భుగోలియాలో కమ్యూనిస్టులు సాంఘిక ప్రభుత్వమును నాశనముజేసిరి. తమ కిద్దరకు ఒకే వైఖరిని వారిమీద ఉధయలరిపున పోరాడెదమని అభిమానముగిరి.

మ్యూనిచి లో శాంతి

మ్యూనిచి, మే 28:—ఇంతవరకును మ్యూనిచిలో పరిస్థితులు శాంతిరహితముగ నే యున్నవి. ప్రజలు ప్రభుత్వపు తుర్రపులను ఆలకించి ఎరిగిపలకు కారు చనుదెచ్చిరి.

చిన్న సమై

బెర్లిన్, మే 28:—సార్వత్రిక నిరోధమును మానవందుటకు తమ యనమ్మతిని దెలుపుచు కమ్యూనిస్టులు రూపలో 24 x 6 టలవరకు సమైకమైరి.

శుభావలోకనము

బెర్లిన్, మే 28:—ఇప్పుడు దేశమంతటను శుభావలోకనము నిరోధమును మానుటచే అల్లరులు బయలుదేరునను ఉన్న

ద్రవము వాటిపోయినది. ఈ విషయమై ప్రెసిడెంట్ గారి చర్య నంతను బలపరుచు చున్నారు. బెర్లియోనే బెర్లిన్ బెర్లియో ఆతిథ్యము తర్రపులను యెడతేసెన రహకొనుచున్నారు.

పిల్లరుగారి ప్రత్యేక భంగము కలుగుట

బెర్లియోలో పిల్లరు ఉత్తరము తొలిపోయినది గత రాత్రి ఆయన జరిపెదవన్న 14 సభలను జరుగలేనందులకు ఆయన ప్రత్యేక భంగము పట్టింది. కాక కాదుగాని అధికార మతికొనించినది. మరల ప్రతినిధులకు ఇచ్చెద సావరెనని పిల్లరుగారు తన యనవరులకు తర్రపుజే సెను. బెర్లియో ప్రభుత్వమునకు ప్రతిహేతులనుగ జయప్రదముగ నుద్దయము బయలుదేరునను భయము లేదు.

అమెరికా మిత్రమందలి ఋణములు

అమెరికనులకు తీర్పుట

బ్రిటిషు ప్రయత్నములను ప్రకటించుట

వాషింగ్టన్, మే 28:—అమెరికనుల కీయవలసిన ఋణమును బ్రిటిషువారు తీర్చివేయుటకు జేసిన ప్రయత్నము లన్నిటిని అమెరికను అభ్యంతయ ప్రకటించిరి.

ఇటలీ

ఇటలీ చిక్కులు

ప్యాసిస్టోలో చిక్కు

కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు రాజీనామా నిచ్చుట

లండన్, మే 28:—రాత్రి 11-40. రోమనుండి 'లైబ్రరీ' పత్రికావిలేజ్ ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు: ఇటలీ గ్రీకు విషయమున కాటిపోవుతోడనే మరల దేశములో కల పాముల పట్ల ప్రజలు తమ దృష్టిని మరలించిరి. ప్యాసిస్టో కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు, ప్రజలకును తప్పి పని నీసరు రొక్కగారిని ఉద్యోగములోనుండి తొలగించిరి. కాని నిజముగ వీరికి కారణము మితవాదులు అతివాదులు లేక వలెనుటయే. రొక్కగారు నిర్భాగములముగ తీవ్రముగ ప్యాసిస్టోగారి క్షులకు ఖండించిరి. వీరికి ఆదంబరము, దాబు, వర్షముకప్పు వేరొందుతదనిరి. వీరివలన ప్రజలసానుభూతి రోల్ పువుచున్నారనిరి. రొక్కగారిని వెడలగొట్టుటకు ముసోలినీ గారు రంగీకరించలేదు. రొక్కగారిని ఆదరించిరి. రొన్ని వేల లక్షలందు అతివాదులను ప్యాసిస్టోల చర్యలను ముసోలినీగారు మండించుచుండెను. ముసోలినీగారి వైఖరిని కనుగొనుటకు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. వీరివలన కార్య నిర్వాహక వర్గమువారు కమ్యూనిస్టులను ముసోలినీగారి కంటిరి.

కార్యము ఖాళీచేయుట

ఏథెన్సు, మే 28:—గ్రీకులు భరానకు గట్టిన 50,000,000 లైరులను హేతు బ్రీబ్బునము బ్యాంకువారు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారి యుక్తపులెకే ఇచ్చుచునుటచే ఇ. లీనా గాదకము కార్యముల వచ్చుటకు కారణమనియున్న సాయంకాలమే ఈసాయము ఇటలీకిచ్చివేయవలెనని గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసినయె తెలుపుచున్నాడు.

ఈజిప్టు

అబిస్సీనియా-జాతిసమితి

జాతిసమితివారు (ఎస్.సి.) అబిస్సీనియాను జాతిసమితిలో చేర్చుకొనుట కంగీకరించిరి

ఈజిప్టు ఎన్నికలు

కయో, మే 28:—పార్లమెంటు ఎన్నికల ప్రభుత్వ ప్రారంభమైంది. మార్చి 28 తరువాత ఓటుపెట్టలేదు. పశ్చిమసానము ఎటులందునో రొన్ని వారములు గడచువరకు జెల్లుకుట వీలులేదు.

బల్గేరియా

బల్గేరియా కమ్యూనిస్టులను పెర్లి నాండు దగ్గరలో మని కొందరిని సైన్యములు అరస్తుజేసెను.

బొంబాయి రాజధానిలో కాళిను సావీత్రునితో భారతపు ఆలోచనలు సంగతులు చాలా పనిజేసినట్లు తెలుస్తుంది. మోటారు బస్సులు నడుపుతూ కనబడే ప్రజలను గురించి అవగాహనలు సహాయము చేయుటకు చాలా కష్టపడి యేర్పరచబడినది. మోటారు బస్సులు చిన్న కొండలను బండెక్కితూ గూడ యిరు జేయబడిన".

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1923 మే 10 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

సామాజికము

ఎన్నికలు: ప్రతిష్టాంశము

శాసనసభాభ్యర్థులలో, కేవల ప్రతిష్టాంశము కొరకు నిలుచువారెందరో చూడవలయును. స్వరాజ్యపక్షము ప్రతిష్టాంశనోదేశమును చెలుపుచున్నను, ఆ విషయమై నిర్ణీతమగు కార్యక్రమము నేర్పరచినటుల జయింపబడలేదు. ఆభ్యర్థుల యదేశము స్పష్టముగ చెలియనిది, వోటరు లెటవోటు నిచ్చుటకును తోచక చిక్కుపడెదరు. స్వరాజ్యపక్షమువారు, శాసనసభలో బ్రవేశించుటకు సహాయ నిరాకరణము నెక్కి యింకా సాగించుటయే వారి యదేశమగునెడల, ఆ సంగతిని వోటరులకు స్పష్టముగ చెలిపి, ఆక్షేప తామేమి జేయదలచిరో వివరించుట న్యాయము. లేని యెడల, వోటరులు దురభిప్రాయ పడవచ్చును. సహకారమును వాంఛించెడి వితివాదులకును, నిరాకరణమును వాంఛించెడి స్వరాజ్యపక్షమువారికిని గల భేదమును వారు గుర్తించుటకు బోలెదరు. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలోనికి బోయి, సహకారము ఫలపి మితివాదులకన్న నెక్కుడు సాకరియాలను సంపాదించెదరని వోటరులు మొదట భ్రమపడవచ్చును. ఎక్కువ కాలములు, ఎక్కువ తూములు, ఎక్కువ రోడ్లు, ఎక్కువ ఆస్పత్రులు మొదలగు వరములను కొని తెచ్చెదరని వారు తలంపవచ్చును. కాని, ప్రతిష్టాంశమే స్వరాజ్యపక్షము వారి యదేశ మగునపుడు, అధికారులనుండి పొందెడి వరము లుండజాలవు. సాధ్యమగునెడల, శాసనసభలను ధ్వంసముచేసి, స్వరాజ్యపక్షమును సంపాదించుటకే వారు పూనుకొందురు. ఈ సంగతిని వోటరులకు స్పష్టముగ చెలుపకున్న, ముందు పొరబడి పిమ్మట వారు మితిలేని ఆశాభంగమునకు లోనగుదురు. స్వరాజ్యపక్షముపై నపుడు గలిగెడి విమర్శల విగుల విస్తారమగును, అందుచే ముందే జాగురూకలతో మెలగుట మంచిది.

లాటలజపతిరాయిగారు, శాసనసభలో బ్రవేశించెడి కాంగ్రెసు సభ్యులకు కొన్ని నియమములను విధించిరి. శాసనసభాభ్యర్థి, తాను తక్షణ స్వరాజ్యము గోరెదననియు, అందకొరకు జేసెడి సూచనల ననుసరించెదననియు, స్వార్థ పరత్వముచే గాని భయముచేగాని ప్రభుత్వముతో జేసననియు, హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమునకు దారి జూపెడి రాజీ కరిగింతుననియు, రాజకీయోద్యమమునుగాని, రాజకీయ ప్రచారకులనుగాని అణగద్రొక్కట కేప్పడైన చట్టములకు ప్రాతికూల్యము జూపెదననియు, ప్రభుత్వము వారియొద్దనుండి ఎట్టి యుద్వేగమునుగాని, బిరుదునుగాని, జాగీరునుగాని తాను పొందననియు, వాగ్దానము జేయవలెను. ఇట్టి వాగ్దానముపై సంతకముజేయనివారు కాంగ్రెసు సంబంధమును వదలుకొనవలయు ననియు, స్వరాజ్యపక్షమువారు రందరును దీనిపై సంతకము తాము నమోదమనియు, లజపతిరాయి పుచ్చున్నారు. లజపతిరాయిగారు సూచించుటల నన్నిటిని అంగీకరింపక శాసనసభ

లకు బోవుగారు పైతము కాంగ్రెసు సభ్యులుగ నుండవచ్చును. కాంగ్రెసు సభ్యులగుటకు కాంగ్రెసు క్రిమి నంగీకరించి సంతకముజేసిన చాలును. ఎవరినిగాని కాంగ్రెసు సంబంధమును వదలుకొనవలయునని కోరటకు లజపతిరాయిగారికిగాని మరి యెవ్వరికిగాని అధికారములేదు. ఆ విషయములనుండి స్వరాజ్యపక్షమువారి వాగ్దానమున కంగీకరించి నను, వారి మధ్యోదేశము దీనియందు కనపించదు. ఇట్టి పక్షములకును వీరికిని భేదమొక్కడగలదో ఇదవలసి తెలియదు. తక్షణ స్వరాజ్య మవసరమని అంగీకరింపని వారుండరు. మితివాదులును, జస్తిను పక్షమువారును గూడ స్వరాజ్యపక్షమునకు చాలుచున్నారు. ఒకపక్షమునుండి వేరొకపక్షమును విడిచియుట కీ నియమ మనకూలించదు. ప్రభుత్వ పక్షమును భయపడె గాని స్వార్థబుద్ధితోగాని విమోచనని వాగ్దానము జేయటకును, ఏపక్షమువారి కిని ఆభ్యంతరముండదు. హిందూమహమ్మదీయ సంయోగము నామోదించుట కందరును వత్తుకుందరు. నిర్బంధ శాసనములకు ప్రాతికూల్యము విమోచనమనెడి, ప్రభుత్వోద్వేగముల నంగీకరింపవలసియు, స్వరాజ్యపక్షము గాక ఇతర పక్షములు గూడ చెలుపవచ్చును.

స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు శాసనసభలో నేడదటి నవలంబించెదరు? సహకారమా, పూర్ణసహాయనిరాకరణమా? ఈ సంగతిని గురించి, లజపతిరాయిగారి ప్రమాణపత్రము ఎట్టి వాగ్దానము గోరుటలేదు. శాసనసభలో జేరి మంచిని చెడ్డను నిరోధింతు ననియు, ఎట్టికష్టము లుదయించినను తమార్థమును విమోచననియు, వాగ్దానము జేసిననే స్వరాజ్యపక్షపు యనికి కిర్రముండను. తేనియెడల స్వరాజ్యపక్షము గూడ సహకార పక్షములలో నొకటి యగును. శాసనసభలో బ్రవేశించిన పిమ్మట, రిస్పాన్సీవు సహకారము దప్పక ప్రతిష్టాంశము జరుగదను నభిప్రాయము మొదటనే బలపడును. ఇంజాబునందలి ప్రస్తుత స్థితిలో, కాంగ్రెసుసభ్యులు గానవారిని ప్రతిష్ఠానము నకును నిలుపుటకు సాధ్యపడదని లజపతిరాయిగారు భావించుచున్నారు. అందుచే కాంగ్రెసు సభ్యులుగాని వారిని తమ వంకకలాగకొని, స్వరాజ్యపక్షమువారు వారితో రాజీకడుట మంచిదని లజపతిరాయిగారిభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇందువలన వ్యవహారమనలే చప్పుబడునని ఎంచవచ్చును. ఇతర పక్షములవారితో రాజీకడి వరితోకలసి చనిచేయుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు కొన్ని సూత్రములను వదలుకొనవలసి యుండును. ముఖ్యముగ ప్రతిష్టాంశ సూత్రమును వదులుకొనక తప్పదు. అప్పుడు మామూలు సహకారకర్తలతో అవలంబించియుండును. స్వరాజ్యపక్షమున జేరిని సభ్యులకు, లజపతిరాయిగారికిని సంబంధపడినవైచుచున్నారు. శాసనసభలకు సంబంధించిన మంత్రీకద్రులను సైకెటరీ కద్రులనుదప్ప, మిగిలిన హోదాలనంగీకరింపని మాత్రము వీరు వాగ్దానముజేసిన చాలును. కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట, స్వరాజ్యపక్షసభ్యులుగూడ రెండవతరగతిలో జేరుటకవకాశ ముండును. సహాయనిరాకరణోదేశము రూపుచూయుట కింతకన్నను అనుకూలమార్గముండబోదు. తాత్కాలిక లాభములను మది నెంచు, లజపతిరాయిగారిట్టి పరిహాసాస్పదమగు సూచన గావించుట, చక్కర్లకారిణమగుచున్నది.

కొండనుండి యొకమారు జారిపిమ్మట, క్రింద పడుటకు కాలమొత్తయో పట్టుదు. సహాయనిరాకరణధర్మమును నడలించుట కొక మా రంగీకరించినపిమ్మట, అది యంతరించుటకు మార్గ మేర్పడును. బ్రిట్యూనుపత్రిక జేసిన వ్యాఖ్యాన మిందుకు నిదర్శనము. శాసనసభల ఎన్నికల బహిష్కారమును

కాంగ్రెసు తొలగింపవలెనని కట్టుదలతో నింతవరకును కోరుచున్న బ్రిట్యూనుపత్రిక, ప్రతిష్టాంశన ప్రయత్నము నసలే వదులుకొనవలయునని స్వరాజ్యపక్షమువారి కపుడు హితమొనగుచున్నది. లాటలజపతిరాయిగారు : హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమును ప్రతిష్ఠాంశ సూచన గూర్చి స్పష్ట సూచన గావించుట లేదనియు, వోటరులను సందిగ్ధులలో ముంచక స్వరాజ్యపక్షము వారి విషయమై తమ యుద్దేశమును కార్యక్రమమును ముందే ప్రకటించవలయుననియు, బ్రిట్యూను గోరుచున్నది. లజపతిరాయిగారి నియమ పత్రముపై సంతకము జేసియు, స్వరాజ్యపక్షమున జేరిక యభేచ్ఛగ ప్రవర్తించుట కవకాశము గలదని, బ్రిట్యూను పత్రిక తంపు ప్రభుత్వోద్వేగమును జెసి అంగీకరింపని బాసజేయవారు మంత్రీ కద్రులను దీక్షయందు జేర్చక జూరవచ్చును. మంత్రీ కద్రులు మామూలు ప్రభుత్వోద్వేగముల క్రింద జేరి వనియు, స్వరాజ్యపక్షమున కివి దోహద మొనగననియు, వారు పిమ్మట సమాధానము జెప్పవచ్చునని, బ్రిట్యూనుపత్రిక దలచుచున్నది. ఇట్టి సందర్భ ప్రకటనకన్న స్పష్టప్రకటన జేయుట మంచిదని బ్రిట్యూనుపత్రిక గోరుచున్నది. బ్రిట్యూను పత్రికకు ముంకిని చెడ్డకును నిరోధించు కద్దతి, సమంజసమగు గనుపింపకున్నది. సార్వజనిక శాసనోల్లంఘన మంత యసంభవమో, సంపూర్ణ ప్రతిష్టాంశముగూడ అంత యసంభవమనియు, శాసనోల్లంఘమును వలెనే ప్రతిష్టాంశమును గూడ కృత్రిమముగ తయారుజేయ వీలులేదనియు, దేశమంతయు ప్రతిష్టాంశమును వాంఛింప నంత వరకు శాసనసభ్యులు మాత్ర ముండుకు గడంగిన ప్రయోజనముండదనియు, బ్రిట్యూను పత్రిక హిత మొనగుచున్నది. కొంతకాలము ప్రతిష్టాంశమును సాగనిచ్చి, ప్రభుత్వమువారు పిమ్మట శాసనసభలను రద్దుజేయగలరనియు, పిమ్మట జరిగెడి ఎన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారు గెలుపొందుట కవకాశము లేకుండ జేసెదరనియు, అంతచే దేశమును సంపదము జేయువరకు ప్రతిష్టాంశమునకు స్వరాజ్యపక్షమువారు బూనుకొనవలదనియు, ప్రతిష్టాంశ సముపలన సంస్కరణములకు భగ్నము గలుగుటకు మారుగ, స్వరాజ్యపక్షమునకే విఘాతము గలుగుననియు బ్రిట్యూను పత్రిక సూచించుచున్నది. బ్రిట్యూను పత్రిక యూహల గూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుట యవసరముగాదు. కాని, రానురాను స్వరాజ్యపక్షపు కాక్రమము, బ్రిట్యూనుపత్రిక చెలిసిన ఫలహక్రిందకు దిగునేమోనని శంక గలుగుచున్నది. డిల్లీ కాంగ్రెసుసభ జరుగుటకు పూర్వము, స్వరాజ్యపక్షము జూపిన చలనము, పిమ్మట గనుపించుటలేదు. భావి పరిణామమెటులుండునో చూడవలయును.

హిందూమహమ్మదీయ సంయోగము

హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య గలిగిన వియోగము గూర్చి అంగ్లదేశ పత్రికలు వివరిత వ్యాఖ్యానముల జేయుచున్నవి. మాంఛెస్టరు గార్డియను పత్రిక వంటి లిబరలు పత్రికగూడ దురభిప్రాయమును సూచించుచున్నది. గాంధీని కారాగృహముననుంచుటవలన మాత్రము హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకు గలిగిన బలము తొలగినదని మాంఛెస్టరు గార్డియను తలంపు. ఇందునుబట్టి దేశమునందు శాంతి రక్షణకు గాంధీ మహాత్ముడగుటముగ పాటుపడెనని స్పష్టమగుచున్నది. మహాత్ముని కారాగృహమున నుంచుట

వలన ప్రజల కేగక క్రభుత్వమునకుగూడ నష్టము వాల్చినవలయునని నందియములేదు. గాంధీమహాత్మునివలె శాంతి రక్షణకు దోడ్పడగలవా యింకొకరు గలవనిపడు. అట్టి మహామహుని నిర్బంధించుట ఎంత యవివేచనా యూహించవచ్చును. మహాత్ముదా లీగారు రాజకీయ రంగమున బ్రవేశించుటచే హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకు ఘర్షణ విఘ్నము గలుగునని మాంచెనను గాల్గియును వ్యక్తిక దలించుట కన్నను పొంబాటు వేరొంటుండబోదు. మహాత్ముదా లీగారు కల్యాణమునకు కలుద్రవ్వెదరని ఈ వ్యక్తిక తెలంపు. కారాగృహమునుండి విడువబడిన దాదిగ మహాత్ముదా లీగారు హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమున కెటుల పాటుబడుచున్నదనియు, అందుకొరకెట్టి యాతురము జూపినదియు, డిల్లీ కాంగ్రెసు సభలో నీ విషయమును వ్యవహరించుట కెట్టి శ్రమ దీసికొనినదియు, ఎల్లరకును విశదమే. ఇంతియ గాక కాకినాడ జేతీయమహాసభకు జేతీయ మహాత్ముదా లీగాని అధ్యక్షునిగ నియమించుట బట్టి అతనిపై హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఎట్టి విశ్వాసము న్నదియు విదితమగును. శాసన సభల ఎన్నికల గడిబడ సమీపించుకొలదియు, హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకు మరింత విఘ్నము గలుగునని, ఈ వ్యక్తిక యూహించుచు న్నది. శాసనసభా ప్రవేశవాదము, హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమునకు వేరుపురుగయ్యెననుటకు సందియములేదు. త్యాగమునందు మిలితమయిన హిందూ మహమ్మదీయ హృదయములు, శాసన సభాస్థానముల వాంఛ మూలమున బెరిగిన స్వార్థ కరత్వమువలన, మరిల విడిపోయెను. అనవసరమగు స్పృహలన, మైత్రి చెడెను. దీనిని పునరుద్ధరించుటకు హిందూమహమ్మదీయ నాయకులు డిల్లీ కాంగ్రెసుసభలో జేరి విశేష ప్రయత్నముల గావించిరి. కాని, ఉభయ సంఘములలోను హృదయ వైర్యము గలుగనిది, నాదరిభావము బలపడెను. గాంధీమహాత్ముని కాలములో హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి స్థిరపడెనని ఆంగ్ల దేశపత్రికలు గూడ అంగీకరించుచున్నవి. ఇంగ్లీషు మాసముల ప్రకారము రేపటిదినము గాంధీమహాత్ముని జన్మదినము. జేతీయ మాసముల ప్రకారము 7 వ తేదీ జన్మదినమగును. చెన్నపురి మొదలగు ప్రదేశములలో రేపే మహాత్మునివర్ధింతిని జరుపుచున్నారు. మరి కొన్ని ప్రదేశములలో 7 వ తేదిన నీ యుత్సవము జరుగును. చెన్నపురిలో బీదల కన్నదానముజేసియు సభల జరిపియు మహాత్మునికి ప్రజలు కృతజ్ఞతను చూపెదరు. కాని యింతింతో ప్రజల ధర్మము ముగియనేరదు. మహాత్ముడు మరదేశించిన సత్యములను ఆచరణలోనికి దెచ్చుట ముఖ్యము. అందు ముఖ్యముగ హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమును బలపరచి ప్రతిపక్షుల సంతసమునకు కారణమును తొలగించుట యవసరము. హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగములేనిది, స్వరాజ్యము సిద్ధింపదను సంగతిని ప్రజలు మనస్ఫూర్తిగ గ్రహించుచో, ఉభయలమధ్య కలహమున కెడముండ జాలదు.

గుజరాతు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము
ఈ సంఘమువారు నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుట కెక్కుడు శ్రద్ధబూనుటెంతయు సంతప్రదము. జాతీయవిద్య కొరకు వెంటనే ధనమును ప్రోగు చేయవలెనని ఈ సంఘము వారు అహమ్మదాబాదు, నడియాదు, సూరతు జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీలను గోరుచున్నారు. ఈ

వసలో పాల్గొననివారిని, బర్మోలీలో నిరూపించబడిన నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తి చేయవలయునని హెచ్చరించుచున్నారు. అక్టోబరు రెండవతేదినండి 7 వ తేదీ వరకు కాంగ్రెసుసభ్యులను కద్దరు నమ్మ వలెనని కోరిరి. గాంధీమహాత్ముని జన్మదినమును జరుపుట కింత కన్నను అనుకూలమార్గములేదు. గాంధీమహాత్ముని సంస్మరించి, అన్ని ప్రదేశములలోని కాంగ్రెసుసంఘములును గుజరాతు సంఘ మార్గము ననుసరించుట శ్రేయస్కరము. కద్దరును వ్యాపింపజేయుట, జాతీయవిద్యను నెలకొల్పుట, మొదలగు నిర్మాణ కార్యక్రమాంశములను నిర్వహించుటకన్నను, వేరుమార్గములచే గాంధీమహాత్ముని హృదయమును సంత్వేపింపవలెనని విలుండదు. దేశము మరియొక మారు నూతనోత్సాహముతో క్రజ్వలెల్లగాక!

నానారాష్ట్ర సంఘాధికారము
నానారాష్ట్ర సంఘసభ్యులలో వరప్రసాద్ వివాదము లుద్భవించినపుడు వానిని తీర్చుటకయినను ఈ సంఘమున కధికారము లేనియడల, దీని యనికి వలన ప్రయోజనమెద్దియో తెలియదు. ఇట్టి గ్రీను తగాదా బెరిగినపుడు, దీనిని నివారించుటకు నానారాష్ట్ర సంఘమున కధికారము లేదని, ఇట్టి స్పష్టముగ చెలిపెను. ప్రాన్సు జర్మనీ తగాదాను కరిష్కరించుటకుగూడ, నానారాష్ట్ర సంఘమున కధికారములేదని వెలుక నూచింపబడెను. నానారాష్ట్ర సంఘమునకయినను, ఈ విషయమై నిశ్చితాభిప్రాయము గుదురలేదు. తన కధికారము గలదా లేదా నిర్ణయింపవలయునని, ఈ సంఘము న్యాయవాదుల సలహా నడిగినది. డిసెంబరు సభ జరుగునాటికి, న్యాయవాదులు తమ యభిప్రాయమును తెలుపవలెనట. నానారాష్ట్ర సంఘపు నిర్వీర్యత కింతకన్నను వేరు నిదర్శనము గావలయునా?

ప్రాత నిష్పంధపట్టము
1818 సంవత్సరపు ప్రాతచట్ట మొకటి వంగ దేశమున పైకి తీయబడెను. దీనిని ప్రయోగించి, పలువురు ఆసహాయవాదులను బెంగాలు అధికారులు నిష్పంధమున నుంచిరి. వీరిని మామూలు చట్టముల క్రింద విచారించరు. వీరిని నిష్పంధించుట న్యాయమగునా కాదా దెలుపుడని మాత్రము ఇరువురు న్యాయాధికారులను ప్రభుత్వమువారు గోరెదరట. ఇది బహిరంగ విచారణగాదు. విచారణ జరుగవలసిన పంద ర్భములలోనే, న్యాయము జరుగుట యరుదగుచుండ, విచారణ లే నపుడు స్థితి ఎటులుండనో యూహించుకొనవచ్చును. మొత్తముమీద జన్మస్వాతంత్ర్య రక్షణమునకు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో సాధ్యపడకున్నది. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధివలెనే, ప్రజల హక్కులు రక్షితములగును. స్వరాజ్యమును త్వరలో సంపాదించుటకు, ప్రజలు ద్వ్యుగణితంతో తాను హులై పాటుబడవలసిన యవసర మెంతె గలదు.

సానిక వార్తలు

చెన్నపురి అన్నదానసమాజము:— ఈసమాజ యజమాన్యమున పెంబెననెలలో కాశ్యతభ్యుత్థులకు నుండి నిచ్చినట్టితో బీదలకు అన్నప్రకారముగా వింపబడెను.

రైలుప్రమాదము:— గడచిన శుక్రవారమునాడు ఆంధ్రరైలు స్టేషనునకు ఎకో యొనుననివాడు రైలుకట్టల దాటుచుండగా రైలుకొండ పడి చుక్కచుక్కలగు భేదించబడి చనిపోయెను. పెంబెననెలలో రైల్వేస్టేషనువారు విచారణ జేసి రైలుకొండ పడిపోయి యున్నది మరణము నొందెనని యభిప్రాయ మొసగిరి.

చెన్నపురిలో గాంధీమహాత్ముని జన్మదిన మహోత్సవము

అక్టోబరు నెల 2 వ తేదీ మంగళవారము

చెన్నపురి మండల ఆంధ్రకాంగ్రెస్ సంఘము సభ్యులకు చెన్నపురిలో గాంధీమహాత్ముని జన్మదిన గాంధీవార్షికోత్సవమును గాంధీవార్షికోత్సవ బహుళ సభను మంగళవారమునకు సమయే 1921 సం॥ అక్టోబరు 2 వ తేదీన ఈ దినము నుదాహరింపబడిరితిని అన్నదాన సేవకామిని నిర్వహించుట గావించబడును.

(1) శ్రీయుతులు కాకినాడుని కాశ్యతరారావు కుటుంబము వారు, మైలాపూరునందు, తమ నివాసగృహమునకు రాటూల భోజనమున వారి స్వంత భోజనంతో అనేకమంది బీదలకు అన్నదానముచేయదురు.

(2) సానుకాలము 4 కుంటలకు బార్టిటవెల్లో జేరిన నువేగార్చాలోటికి పోస్టిటలకు సమీపమున ప్రాత పోల దొడ్డికొద్దునందున్న ఆదిమాంధ్ర పాలెము (నోటగూడెము) నందలి శ్రీరామదేవాలయమునందు అర్చనప్రార్థనాదులు జరిగిన పిమ్మట తీర్థప్రసాదాది వియోగమున ఇతర ఫలహారములు పంచివెట్టుటయు, అరుదను శ్రీయుతులు కా. కాశ్యతరారావు జే. రామదాసుకుటుంబ, చల్లా. శేషగిరిరావు, పొన్నేరి రామకృష్ణయ్య, బి. అప్పారావు, గో. వె. సుబ్రహ్మణ్యయ్య (శ్రేష్ఠి), కాశ్యతరారావు, శ్రీ. వె. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, చల్లా జగన్నాథం, గంటి నూనాచారాణకాశ్యత, శ్రీ. సా.బళిరారావు గారు మున్నగువారు ఈ కార్యక్రమమున హాజరై సాయంకాలము 6 గంటలకు గడగడేపాలయమునకు ఎదురుగమున్న మైదానమున జనుగు బహిరంగ సభాకార్యక్రమమును నడిపిరి. స్వయంసేవ విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

గడ్డే రంగయ్యనాయుడు, కార్యదర్శి.

మదరాసు అరుంధతీయమహాసభ:— తిరుపతికై అరుంధతీయములు బుధవారము 28-వ తేదీని సాయంత్రము చెట్టి గారి లోటలో ఒక సభను గావించిరి. నువేరాజశ్రీ, ఎల్. సి. గురుస్వామి ఎమ్. ఎల్. సి. గారు అధ్యక్షతవహించిరి. ఆ సంఘములోని గౌరవనీయులు చాలామంది సభకు విచ్చేసి గొప్ప ఉత్సాహము జూపిరి. దొరతనమువారు పోలీసు బలము కట్టుట కై తమగృహములను స్థలములకు వాలాబా గోడ్డువద్ద ఆక్రమించు కొనుటచే ఆదై యిట్లు దొరకక చాల యిబ్బందులు కలుగుచున్న పని స్థానికసభ్యులు చెలిపిరి. వారు ఇన్నాళ్లవరకు ఇందు విషయమై యెట్టియాంక్షనము చేయక, డి.వి.సి.నందులకు చింతించి దొరతనమువారికి తమయిబ్బందులను తెలియజేసెదననియు, వారు రాజభక్తిగల వారగుటచే దొరతనమువారు తప్పుక యేవో యొక సదుపాయము జేసెదననియు, అధ్యక్షుడు చెప్పెను. పిదప, గృహములకేక బాధనొందుచున్న యాజాతీయకుటుంబములకు పట్టుములో గృహవసతులు ఏర్పాటు చేయవలెనని ప్రభుత్వము వారిని కోరుటకై ఒక ప్రాతినిధ్యమును ఏర్పాటు చేయటకు తీర్మానించిరి. పెరంబూరులో ఈ సంఘమునకు పోటీగా కొన్ని సంఘములు 'సర్వెంట్సు ఆఫ్ ఇండియా సంఘము' వారిచే ఏర్పాటు చేయబడినవనియు, తమజాతిలో వికమత్వము చెడగట్ట గూడదనియు, ఎమ్. వెంకటపతి, బి. ఈశ్వరయ్యగారు నడిపిరి. అధ్యక్షుడు తన అంత్యోపన్యాసమున, ఈసంఘపు ప్రాతినిధ్యము బాగుగ కలిగిన అరుంధతీయల మహాసభములమున సభ్యులు వికమత్వము కలిగి సంఘాభివృద్ధికి పాటుపడవలెనని చెప్పెను. మరియు, 'కో-ఆపరేటివు' సంఘ మొకటియు, రాత్రివిడి యొకటియు స్థాపించవలసిన ఆవశ్యకత గలదని నడిపెను. సభ్యులు ఇందువిషయమున స్థిరసంకల్పులైయున్న వేగముగా స్థాపించెదనని చెప్పెను. తాను 1921 సం॥న పెరంబూరులో స్థాపించిన రాత్రివిడియొక్క అభివృద్ధిని చెలియబరచెను. అధ్యక్షుని పుష్పమాలాలంకృతిని జేసి, వందనము లర్పించినపిదప రాత్రి 8-30 గంటలకు సభ ముగిసెను.

వీడ్కోలుమిదు:— మదరాసు అక్కాంటెంట్లు జనరల్ గారు సెలవుతీసికొని పోవుచున్నాడు. కావునను వారు తిరిగి మదరాసుకు రావాలను. కావునను అక్కాంటెంట్లు జనరల్ అఫీసువ్యవహారము గుమాస్తాను గడచిన కనివారమునాడు రాయచేట్టలోని వేస్టీ కాలేజీయందు వారి గౌరవాధిమై టి పాడు గావించిరి.

స్వరాజ్యముయొక్క కార్యక్రమమంతయు యీ దినున ప్రశ్నపై ఆధారపడియున్న దని మాయద్వేతము:—అపక్షము లోని ముఖ్యులు కొందరు చెప్పినట్లు, కాననసభలోకి ప్రవేశించినతరువాత సత్వరస్వరాజ్యసీటికై ప్రభుత్వమును సాధించుటకు ప్రయత్నించి, వారు నిరాశకరించిన యేకగ్రీవముగ ప్రతిష్ఠంభన విధానము నవలంబించవలెనా? లేక, బయటనున్న కాంగ్రెసు సభ్యులు సమష్టి కానోల్లంఘనము గావించుటకు నడచుకొను అసయోధ్యమపధానమువలె స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు కాననసభలో నిరోధవిధానమును గూడ క్రమేణ జరుపవలెనా? ఈ ప్రశ్నకు మేము సొంతముగా నొసంగజవాలు చదువరులకు దెలిసిపోయినన్నిటి కాననసభా ప్రవేశవాదము బయట వెదకిన దాదిగా ననేక పర్యాయములు దెలిసియున్నాము. స్వరాజ్య పక్షవలంబులు సంపూర్ణమగు యేకగ్రీవమైన ప్రతిష్ఠంభన విధానమును వెంటనే అవలంబించుట బయటనున్న కాంగ్రెసు సభ్యుల సంపూర్ణమైన సమష్టి కానోల్లంఘనమును సత్వరముగా నొనరించుటకుంటిది. చెండవని యెంత సనంజనుముగ లేనో మొదటి వివాద అంత అసంబద్ధముగా నున్నది. చెండవని నిష్ప్రయోజనమని పూర్తిగా నిరసించెడివారే. మొదటిదాని గూర్చి ప్రకటించుటలో ప్రధానమగుచున్నారు. సి. ఆర్. దాసుగారు కానోల్లంఘనము గూర్చి యిట్లు చెప్పియుండిరి. “మీరు కానోల్లంఘనమును తయారుచేయులేరు. అది జరుగవలసినసమయ మాపై మనసపుడులేవుకదా జరుగును. ప్రస్తుతముగల అధికారము న్యాయముకంటె ఉన్న లేమగు అధికారము న్యాయముగలిగినవని ప్రబలకు తోచినపుడే కానోల్లంఘనజరుపుటకు సమయ మాపన్ను సగును ఆలోచన ఒకతరువా ముందుగ నైనను కానోల్లంఘనము జరుగదు.” అట్లే ప్రతిష్ఠంభనముపట్ల గూడ తాను చెప్పిన వావాక్యములే నిజమగునని స్వరాజ్యపక్షనాయకుడు గ్రహింపబడియుండును. ప్రతిష్ఠంభనము గూడ మనము తయారుచేయుము. అది జరుగవలసియున్నపుడే జరుగునని భావించుట కేవలము దుఃఖిపాయము. వారు కాననసభలయం దధిక సంఖ్యాకులు గానుండి ప్రభుత్వమును నిరోధించుచుండిన చాలునని తలంచుచున్నారు. ఇంతకంటె విశదమగు పౌరబాటు మరియొకటిలేదు. అధిక సంఖ్యాకులు మాత్రమే ప్రభుత్వమును నిరోధించుటకు సియ్యముగా నుండి, కేకమంతయు ప్రభుత్వమును నిరోధించుటకు ద్రవ్యముగా లేకుండిన అపక్షము నిష్ప్రయోజనమగును. నిరోధమున సమయ మాపన్నము కాకమునుపే నిరోధమును ప్రారంభించువాడల తేలివిగల ప్రభుత్వము ఏమిచేయనో మనముహింపవచ్చును. అధికవిషయముగాను ఇతర విషయములలోని కొన్నింటిని ఉపయోగకరములగు తీర్మానములు కాననసభలలో పాపాదించును. వాటినిగూడ సభ్యులు ప్రతిష్ఠంభనవిధానముల న నిరోధించెదరు. అందుచే ప్రజలలో నసంతృప్తి జనియించును సంతృప్తి ప్రబలియింప సందిగ సమయమున ప్రభుత్వము వారు కాననసభలను రద్దుపరచెదరు. అప్పుడు నూతనయెన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారికి ప్రాముఖ్యత లేక కుడుముగొని పోదురు. మరల ఎంతకాలము వర కట్లు వారు నిష్ప్రయోజనముగా నుండవలెనో వనకే దెలియును. స్వరాజ్యపక్షము వారట్లుగాక సంపూర్ణ నిరోధమునకే తమదృష్టిని నిలిపి ప్రస్తుతము సమయోచితముగా అట్లుగా నిరోధమును గావించుచు, తమ ప్రయత్నములు సరియగునపుడు సంపూర్ణముగా ప్రతిష్ఠంభన సాగించునవేనియుండిన ప్రభుత్వము వారు తమను తప్పుమార్గమున నుండుకంటె తాము ప్రభుత్వమును తప్పుమార్గమున దెట్టినవారయ్యెదరు. అప్పుడుగాని ప్రతిష్ఠంభనకేయు అధిక సంఖ్యాకులు మనెన్నకొన బడుటకు తీలు కలుగదు. అట్లుచేసినయెడల ప్రతిష్ఠంభనవిధానమున సంస్కరణలను పొనపరచుటయో లేక పునరుద్ధరణయో అనెడిప్రశ్న పరిష్కారమగును. ప్రస్తుతవిధానమున సంస్కరణలు మార్పు చెందుటకంటె స్వరాజ్యపక్షము లే మార్పులేదవలసి యుండవని నడుపుటకు మమ్మకు తుదిం లేదు.

తాతల జ ప తి రాయ గారు

శాసనసభల ఎన్నికలు

విభాగములగు దేశభక్తులనే ఎన్నుకొనవలెను

హిందువుల హక్కులను కాపాడుటయు?

శాసనసభల కెన్నుకొనబడుట కేవల రైతులు?

స్వరాజ్య సత్త్వా హమున పనిచేయుట కంగీకరింపవారిని హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి దృఢపరచువారిని ప్రతిఘటనగా ఎన్నుకొనవచ్చును, పంజాబులో ప్రాంతీకాసన మహమ్మదీయ వ్యభుడు ద్వైతస్థయిర్వయితో పనిచేసినవారను పిమ్మట అసహాయోద్యమమున పనిచేసినవారును అట్టివారిలో సుత్రముగా వ్రాసిన ముఖ్యముగా వారినే ఎన్నుకొనవలెను.

దేశద్రోహులు

జాతీయహక్కులను రక్షించి దేశద్రోహులై నైతిక శాసన మహమ్మదీయ శాలమున రాష్ట్రమునకును రాష్ట్రీయులకును పెక్కువిధముల ద్రోహము నరించినవారిని మాత్ర మెన్నుకొనవలెను. అట్టివారు చేసిన ద్రోహమును మరచియుండు వారిని ఎన్నుకొనవలెనని అట్లు ఎన్నుకొనినవారు తనతన జేశమునకు గూడ గొప్పపని చేసినవారును దేశద్రోహులును. ప్రాంతీకాసన మహమ్మదీయములలో పురుషులకును స్త్రీలకును వ్యధులకును యావకులకును గూడ గౌరవము దక్కునను సమ్యక్ములై గా తొలగిపోయిరి. ప్రజలందఱును తిరుగుబాటున నెట్టికొరవలయును మాంధ్యమును కలుగునో యని భీతియును కలుగజేరి. ఆరొజులలో పంజాబురాష్ట్రము వారివిధులను జరిగియున్న కరికమున తెచ్చినవారును మనస్త్రియను ఆసమాపరచినవారికి సహకారులైనవారును వేలకొలది ప్రజలను కారాగృహములకు పంపుటలో దొరతనమునకు తోడ్పాడెన వారును మృత్యునిధులుగా ఎన్నుకొనబడుట కర్హులుగారు. వారికి ఓట్లుచ్చినవారు దేశవిశాసనమునకు తమ బంధుమిత్రులను రూపుమాపుటకును తమ గౌరవమును సంపాదించుటకును అంగీకరించినవారే అగుదురు. ప్రాంతీకాసన మహమ్మదీయ సుప్రజాలో యావజనులను కొరదాలతోకొట్టించినవారిని ఎందఱో నిలువబెట్టించినవారిని కోజున 16 మైళ్లు నడుచునట్లు చేసినవారిని యావజనులకు హానికరములగు నూచనలను చేసినవారిని యావజనుల మరణగూడదు. అట్టిదేశద్రోహుల కరికమును మనమును గూడ నిష్పటికిని మారలేదు. మరల వారికనుకూలమగు పుష్టితో లేర్పడినతో మరల నట్లులే యాదేశద్రోహులు ప్రజలను బాధింపట కెట్టిసంకల్పమును లేదు. అట్టివానికి ఓట్లును ఇచ్చినచోవారికి బలమధికమగును. అందువలన మనకు విశాసమునులభ్యమగును. అప్పుడెట్టిద్రోహులు చేయకపోయినను స్వార్థపరత్వము కల ననుభవించిన ను ఆ పురుషులు యూలయూనివారికి గూడ ఓట్లు యిచ్చునూడదు. అంతరాయ సమ్యంతింపకపోవుటవలన గాక దొరతనమువారి అనుగ్రహమును బడయవలెను స్వార్థపరత్వముకలవనీ కాంగ్రెసు మహాసభకును అసహాయోద్యమమునకును ప్రతికూలముగా పని చేయుచున్నవారికిగూడ ఓట్లు నిచ్చునూడదు.

కాంగ్రెసు పద్ధతివలన హిందువుల కెట్టి నష్టమును కలుగలేదు

అసహాయోద్యమము లాభకరము కాదనియు కాంగ్రెసు పద్ధతివలన హిందువులకు నష్టముకలిగిన దనియు మహాప్రార్థనముగా నమ్మువారు కొందరుకలరనిగూడ నే నెరుగుదును. గాని కాంగ్రెసువలన హిందువుల కెట్టి నష్టము కలిగినదని నే నగీకరణమును నాకారోగ్యము సరిగానన్నచో నిదర్శనపూర్వకముగా నీ విషయమును పరిశీలించియుండును. హిందువులలో భీకరత్వము, ఉపేక్ష, సోమరితనము, లాభము స్వార్థపరత్వము మున్నగువానిచే కొందరు తమవిధిని నెండ్లక హిందూసభమునకు నష్టముకలిగించి యుండును అనగల్గిన కాంగ్రెసును నిందించుచున్నావని కాంగ్రెసువలన హిందూసంఘమున కెట్టి నష్టమును కలుగలేదు.

కాంగ్రెసు నాయకులే హిందూసంఘమును కోరిరి

1921 డిల్లీలో జరిగిన హిందూమహాసభకు నేనే అధ్యక్షుడనయితిని. ఆసభకు చాలమంది హిందూమహమ్మదీయప్రముఖులను

ఖులుకచ్చిరి. హిందువులు స్వసంఘమును బంపగనుకొనవలెను. అందులకు అన్నివిధముల సహాయముచేసెదమని వారాభిలాషతో తెలిపిరి. కాని కాంగ్రెసువ్యభులు కాని హిందూ ప్రముఖు లెవ్వరును అందులకు పూనుకొనలేదు. వారి కట్టిదైగ్యము లేకపోయెను. కాంగ్రెసు నాయకులను కారాగృహములకు కంపింపిమ్మట పంజాబులో కాంగ్రెసుపరచారు సన్నగిల్లిన పిమ్మట నిట్టివారు కాంగ్రెసునాయకులవై నిండమోపి తాము హిందూసంఘమునై గాధులగు సభిమానముకలవారివలె మెలకుట కవకాశము వారికి చిక్కినది. చెరసాలలోనున్న నాయకులను వారిచే వ్యవహరింపబడిన ఉద్యమములను నిందించుట కడుగులభ్యము. 40 ఏండ్లనుండి పంజాబువారి దేశసేవను చాచుగా నెరిగియున్నాను. కాంగ్రెసుకును రాజకీయకృషికిని ప్రతికూలముగా హిందూసభ కేర్పరచినవారు పంజాబు హిందూప్రజలకు కొంచెమైన ఉపకారము చేయలేదు. స్వార్థపరులై వికడములను భూములను ఉద్యోగములను సంపాదించుకొనుటకప్పు వా రెట్టి దేశసేవయును చేయలేదని నేను వన్నదనుచుచు చెప్పుకొను. కొందరు కేవలము హిందూసంఘాభివృద్ధికి కమిటికము కర్మి చివరిచేయు చున్నారని నేనెరుగుదును. అట్టివారిని నేను నిందించుట లేదు. వారిని నే నెంతయు గౌరవించెదనగాని హిందువులు రాజకీయములలో నుండునకు కచ్చినందున లన హిందువులకు నష్టము కలిగినది నింద కట్టికల్లుయని మూతము నేను కష్టముగా చెప్పుకొనును.

హిందువుల హక్కులను కాపాడెదమనువారు

ఇపుడుచాలమంది హిందూమహమ్మదీయ హక్కులను హక్కులను కాపాడుటకు నడుముట్టితిమని కథలలోను సాత్తికలలో ప్రకటించుచున్నాడు. అట్టివారిని విశ్వసించి వీరికి ఓట్లుచ్చిమ్మట నిష్కలము. ఇపుడభ్యర్థకులుగా నిలుచుచున్నవారిలో హిందూమతము కొరకు కష్టములపాలైనవారు మిక్కిలి తక్కువగానున్నాడు. ఇవివరకట్టికేరంపనియును త్యాగము చేసినవారిని తప్పక ఎన్నుకొనవచ్చును. దొరతనమువారుహిందువులకెట్టి ఉపకారమును చేయజాలరని నేను నిశ్చయముగా చెప్పుకొనునగాని హిందువుల ప్రతినిధులు శాసనసభలకెట్టి చేయజాలగిన దేదీయును లేదు. గత 80 ఏండ్లనుండి యీ దొరతనమువారు మహమ్మదీయుల తత్వమును పూసిరి. మహమ్మదీయులవై కలగలేనచే వారలు చేయలేదు. అట్లు చేయింపు మహమ్మదీయులు దొరతనమునకు చిహ్నులుకలుగజేయనిరెటలయే వారలు చేసెరి. ఇపుడు హిందువులు మియానుపవలీ హుస్సేను గారిని నిందించుచున్నాడు. ఈమహమ్మదీయ ముక్తి దొరతనమువారి సహాయములేకడ ఏమియును చేయజాలదు గాన హిందూప్రతిఘటన ప్రభుత్వవద్దని మార్పింపగలరను ఆశను కడబుకొని నిష్ఠాముగా నాధ్యధిపతి పాలవారి మూతమె ఎన్నుకొనవలెను దొరతనమువారిలో ఎటులమాధానపడినను హిందువుల కెట్టి ప్రత్యేక సౌకర్యమును గడిపజాలరు.

హిందువుల హక్కులను కాపాడుట

హిందూసంఘమున కట్టుబాటుజరిగిన కొంతమేలుకలుగ గలదు. పంజాబుకాసముతో కలసి పనిచేయలేనివారిని హిందూమతంతో కేరీవింప లేనివారిని ఎన్నుకొనుటకంగీకర్యమును స్వార్థపరత్వమును లేకుండ దొరతనమువారిని ఎదిరింపగలవారి నే ఎన్నుకొనవలెను. అట్టిచోహిందూ ప్రతినిధులతో కలిసి పనిచేయజాలనివారిని హిందూమతంతో దొరతనమువారు నియమించుకొనుదురు. తమయిచ్చినట్లైనవారి ముక్తిగా నియమించుకొను దొరతనమున కధికారము కలదు గాని అట్లునియమించబడినవారు హిందూప్రతినిధులని వారు చెప్పుకొనుటకు మూతము పీటుడను. ఉద్యోగముల సహాయమున ముక్తిపదవిని బడయగోరువారిని హిందువులు ఎన్నుకొనగూడదు. పిడిచాచు చేయువారిని ఎన్నుకొనిన లాభములేదు. రాజకీయములలో పీటుటట్టిపావుయండవలెను. ఇవరకు రాజకీయములందు బాతుగా అయిభీటులేని వారివేరుగా గూడ అభ్యర్థనకట్టికొన జనుచున్నది. వారు కేవలము స్వార్థపరులు. వారిలో కొందరికి పది నుంచి గల సభలలో నడుచుకొనవలసిని పద్ధతులుగూడ బాత్తిగా లేవియును. హిందూ మహమ్మదీయమై ప్రజలుట్లు చేయు

వారిని మూతమె ముఖ్యముగా ఎన్నుకొనవలెను. హిందువుల న్యాయములను హక్కులను పట్టుదలతో కాపాడుచు గుడు మతములవారినిగల భేదభావములను తొలగించి స్థిరమును నైకమత్యమును కలిగించువారి నే ఎన్నుకొనవలెను.

ప్రతినిధుల ప్రమాణపత్రము

ఎన్నికలకు నిలువ గోప్రతినిధులందరును ప్రమాణపత్రమున సంతకములు చేయవలెను.

- (1) మెటనే స్వరాజ్యము రావలెనని నేను కోరెదను. దానిని గూర్చిన నూచనలనున్నటిని ఆమోదించెదను.
- (2) భయముకలవగాని స్వార్థపరత్వముకలవగాని నేను దొరతనముతో చేరను.
- (3) హిందువుల న్యాయములగు హక్కుల నన్నిటిని నేను కాపాడెదను. హిందూమహమ్మదీయమైత్రికి అవకాశము కలిగించుటకు సమాధానమున కంగీకరించెదను.
- (4) రాజకీయ ఉద్యమమున నశింపజేయుటయు రాజకీయప్రచారములను బాధించునట్టియు చట్టముల నన్నిటిని ఎదిరించెదను.
- (5) దొరతనమువారికింద నేను క్రోధము చేయను. నాయకులకు ఉద్యోగములను చెప్పించు. వికడములను బాగీరును పుచ్చుకొనను.

అను నిబంధనల కంగీకరించినట్లు సంతకములు చేయవలెను. అట్లు సంతకములు చేయుట కంగీకరింపని కాంగ్రెసు సభ్యులు కాంగ్రెసుతో సంబంధము కడబుకొనవలెను. స్వరాజ్య పక్షమువారందఱును యీ ప్రమాణపత్రమునై సంతకములు చేసెదరని నేను నమ్మెదను. ప్రతి అభ్యర్థి యీ ను యీ ప్రమాణపత్రమునై సంతకము చేయవలెను. అట్లు సంతకము చేయనివారికి హిందువులు మహమ్మదీయులును నిష్కలము గూడ ఓట్లు యిచ్చునూడదు.

కాంగ్రెసు సభ్యులు కానివారు

ఈసారి కాంగ్రెసుసభ్యుల నే గాని యితరులను ఎన్నుకొనగూడదు పట్టుబట్టిన సాధు గావున కాంగ్రెసు సభ్యులు కానివారిలో గూడ దైర్యమును మన దూర్షింపవలెను. వారిని స్వరాజ్యపక్షమువారిని అనుకూల్యమును కలిగింపవలెను. ఎటులైన స్వార్థపరులు ఎన్నుకొనబడకుండ చూడవలెను. అభిప్రాయ భేదముమూత్రమె యింతటి కలిగిన విషయములలో విశ్వాసపూర్తిలు లభించినచో వారిని ఎదిరించగూడదు. అట్టివారి విషయమున విదన నిబంధనను సరింపకచ్చును. కాసంభవ సంబంధించిన ఉపసంఘ కార్యకర్మ ఉద్యోగములు మున్నగు వానిని నుంట్రికవని తప్ప ఇతర ఉద్యోగములను విదములను నేను ఆగీకరింకను. నా బంధువులకు ఉపకారములను ప్రత్యేకముగా బడయను. అని యుండునట్లు దానిని సరింపకచ్చును

ఎన్నుకొనబడదగినవారు

బానిస్తన లాలాధునిచుచుగా రంగీకరించినచో లాహోరు వారు వారిని ఎన్నుకొనవలెను. చెంసాలకు పంజాబివానికి గల నికాసమును తొలగించెదరనియు అట్టివారి నే లాహోరు వారు ఎన్నుకొని నుకీర్తి మరకు లభించగలదు. నే నానించెదను. దునిచుచుగాని తప్పిచో డాక్టరు గోపీచంద్రుగారిని ఎన్నుకొనవచ్చును. వారి స్థితిగూడ ఎన్నుకొనుట పొసగినచో డాక్టరు నివాళుచందు నిశ్రీగారినిగాని ఎన్నిసేవలు వినియనయ లాలాకు నుం రాయగారిని లాహోరుహిందువులు ఎన్నుకొనవచ్చును. వారి వద్దలో ఎంలైన నివాళుట్లు హిందువులు వారిని కోరవలెను.

జాతీయవిద్యాలయము

లాహోరుకామ్రా, మహావిద్యాలయమును ముగిసితిమి నుండవలెను. చాలభింమును చాలమందివిద్యార్థులను సమకూర్పవలెను. ఆవిద్యాలయమున నుపాధ్యాయుడనుగా పనిచేయుటకు నేను నిశ్చయించితిని. ఉత్తమమును విద్య చేర్చబడుటల నేను ప్రయత్నించెదను

కాంగ్రెసుసభ్యులు పట్టికలను సవరింపవలెను

రాష్ట్రమునందుకలను కాంగ్రెసుసభ్యుల పట్టికలను సవరించుటకు రాష్ట్రీయసంఘమునా కేరాలు చేయవలెను. దైర్యముతో సమగ్రముగా కాంగ్రెసు కార్యములను నెరవేర్చగలవారిని మాత్రమే ప్రతిమండలమునందును గుర్తించి చేర్పవలెను. మంచివారిని వీర చేర్చుట చాల అవసరము సభ్యుల సంఖ్య విస్తారముగా నుండవలెనని లెలంచుట సరిగాదని లాహోరు మండలమున ప్రతికా విలేఖరితో లాలా లజపతిరాయగారు నుడిపిరి. (టిట్యూరు)

గాంధీమహాత్ముని వర్ధంతి ఉత్సవము గుజరాతు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు

సంఘము

అక్టోబరు నెల 2 వ తేదీ మొదలు

7 వ తేదీ వరకును ఖద్దరును విక్రయించవలెను
అక్టోబరు 7 వ తేదీని బహిరంగసభలను జరిపి
మహాత్మునికి దీర్ఘాయురారోగ్యములను ప్రసాదిం
చునట్లు భావించునట్లు ప్రార్థించవలెను.

ఈ నెల 29 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఆహార
దానములను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమున జరిగినది. ఆసభ
లో చాల శ్రీరామములు ఆహారమును పంచెను.

(1) జాతీయ విద్యార్థిభిక్షానికి ఆహారదానము నడియించు
మార్గమును నిర్ణయించునట్లు ప్రణాళికను నిర్ణయించునట్లు
మొదలుపెట్టెను. ఆ సందర్భములలో ఈ క్రిందియున్న గాంధీ
గిరినాథ బాబ్జీల వారినామములను పూర్తిచేయవలెను

(2) గాంధీమహాత్ముని వర్ధంతి ఉత్సవము, అక్టోబరు
నెల 7 వ తేదీని జరుగవలెను. ఆయన అక్టోబరు నెల 2 వ
తేదీ మొదలు 7 వ తేదీవరకు ఖద్దరును అమ్మవలెను. 7 వ తే
దీని బహిరంగసభలను జరిపి గాంధీమహాత్ముని ఆయురారోగ్య
వృద్ధిని ప్రార్థించునట్లు సర్వేకలను ప్రార్థించవలెను.
అతని శ్రీరామములు సభలో నామోదించబడెను. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి మండల (ద్రవిడ) కాంగ్రెసుసంఘము

రేపు (2 వ తేదీ) ఉదయమున

బహిరంగసభ జరుగును

చెన్నపురిలో కాంగ్రెసు ప్రచారమున దీక్షగా జరుపుట
కోకపంపుము నేర్పరను నిమిత్తము రేపు 2 వ తేదీ మం
ళవారము ఉదయము 7 గంటలకు పుదుచ్చేరిలో బహిరంగసభ
జరుగును. రేపు గాంధీమహాత్మునివర్ధంతి దివసముగా
వర్ధంతివ్యవహారమున అతని కోక బిడబిడపాతలాల
వీర్చుటపడును. శ్రీహక్ ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారు, వి.
చక్రవర్తియ్య, ఎం. ఎన్. కుమార్తెయ్యయ్య, డి. ఎ.
అదికేశవయ్యగారు, వశిష్టనాథయ్య, అబ్దుల్లాజీపు ధర్మగి
య్యగారు రాధాభి దీక్షిత్వములనుగూర్చి ఉత్సాహించి
చెబుట. పిమ్మట మహాత్ముని పటమును ఊరేగింపుతో తీసుకొని
వెళ్లెదరు.

గురుద్వారా ప్రబంధకసంఘము

సర్వసభ్య సమావేశము

అమృతవరంలో 29 వ తేదీ సాయంత్రమున యీ
సమావేశము ప్రారంభమైనది. సర్వసభ్యులలో సీకభరమాస్థ
ముగా జరుపుట.

(1) దోతనమువారు జయింతులలో నిట్టలసభను భం
గపరచుట కడగినిట్టము. గ్రంథసాహిత్యములకు గౌరవ క్రతి
వ్యవస్థ నిట్టల వర్ధంతియులను కాపాడుట కీసంఘమువారు
బద్ధంబులై యున్నారు.

(2) అకలిజలమును బలవంతముగా తీయించుటను నా
భాస సామంతులకు ఉన్నానుగదయముల నిండుగారి
ని నిట్టలగ్రంథము (సంఘము) కండి యీ సభవారు బహిరంగ
సభలను నిర్వహించును.

(3) ఇటీవలి కాలమున మహిషాసురముల కంఠిని గూ
డ బహిరంగసభలను. అతని శ్రీరామములను ఆహారమును పంచెను.
కృపాబలముగూర్చియు మహిషాసురము విచారము వెల్లెన
ప్రబంధకసంఘములలో అట్టి ఉద్యోగములను అరెస్తుచేయుటను గూ
ర్చియు బహిరంగసభలను సానభూతిని చూపుటను గూర్చియు శ్రీ
రామములను చేయుటను. కాంగ్రెసు ప్రవేశమునుగూర్చి చర్చ జ
రుగుచున్నది. “నాభా సత్త్వగ్రహమును కోససాగించుటలో
వెల్లెనములను వర్ధిల్లున లెక్కచేయకుండ నిసంఘమువారు కు
చేసెను” అను శ్రీరామములను నామోదించబడెను.

కానసభా ప్రవేశమును గూర్చి కాంగ్రెసు
మహాసభలో ఆహారమును పంచెను రీతిని ఒక శ్రీరామము నిట్ట
లసభలో గూడ నామోదించబడెను. (అ. ప్రె.)

కలకత్తాలో ఆరెస్తులు

ఆనందబజారుపత్రికాసంపాదకుని

ఆరెస్తు చేసిరి

పత్రికాలయమును సోదా చూచిరి

ముద్రాపకమునుగూడ ఆరెస్తు చేసిరి

ఇండియన్ పీకెటెంట్ 124 ఏ కేసును క్రింద జారీచేయ
బడిన కారణమునకారము 29 వ తేదీని కలకత్తాలో ఆనంద
బజారు పత్రిక యను కలకత్తా దినపత్రిక కార్యాలయమును
పోలీసువారు సోదాచూచిరి. పత్రికాసంపాదకుని ముద్రాపకము
ఆరెస్తు చేసిరి. కలకత్తా పత్రికాసంపాదకుని గూర్చి ఆంధ్రోళము
ప్రచురించుటకు ఆంధ్రోళము మొదలుపెట్టినది. వ కలకత్తాలో
పత్రికాసంపాదకుని జయతీంద్రనాథముఖర్జీని మయూరభంజి అడ
వులలో తుపాకీతో చంపుచున్నారు. అతడు పుడు చేసిపరచుట
కవలించుట వెల్లెనమున నెల 2 వ తేదీని ఆనందబజారు పత్రిక
లో నొక వ్యాసము ప్రకటించబడెను. ఆనందబజారు పోలీసువారు
తీసికొనిపోయిరి (అ. ప్రె.)

నాభా సత్త్వ గ్రహము

కాంగ్రెసు నాయకుల ఆరెస్తు

పండిత మోతీలాలుగారు జవహర్లాలుగారిని
చూచి మాటలాడిరి

కాంగ్రెసు నాయకులు లిఖితరూపకముగ నేటు
మెంతుల నిచ్చిరి

ఇండియా దోతనమువారి ఉత్తరప్రకారము పండిత
మోతీలాలుగారు నేపాలా గారిని పండిత
జవహర్లాలుగారు నేపాలా గారిని చూచి మాటలాడుటకు నాభా
దోతనములను పంపిరి. 27 వ తేదీని మోతీలాలుగారు జవహర్
లాలుగారిలో చాలసేపు మాటలాడిరి. వరుసగా వరల మోతీ
లాలుగారు వెళ్లగానే పంపిరి కవిలక్షణములవ్యాసగారిని పంపిరి.
కవిలక్షణములవ్యాసగారు జవహర్లాలుగారిలో మాటలాడినది.
విచారణ జరుగుచున్నది. కాంగ్రెసు నాయకులు యుగయుగ ప్రేమ
మొంతులను వ్రాసియుచ్చిరి.

కవిలక్షణములవ్యాసగారి లెంతివార

“27 వ తేదీని పండిత మోతీలాలుగారు నేపాలా గారు మో
తీలాలుగారు అంబలానుండి నాభాకు వెళ్లిరి. అతడు పండిత
జవహర్లాలుగారు నేపాలా గారిలో చాలసేపు మాటలాడిరి. జవహర్
లాలుగారు ఆరోగ్యముగనున్నారు. అధికారమునామో మాట
లాడిరి. 28 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు
విచారణ జరుగును తెలిపిరి. గాని జవహర్లాలుగారు సంగం
వలసిన నేటుమెంతులను మోతీలాలుగారు చూచి స్థిరపరచుటకు
28 వ తేదీ ఉదయమున విచారణ ముగిసినది ఆనాడు మధ్యా
హ్నము విచారణ జరిపెనని చెప్పిరి మోతీలాలుగారును
నేను 27 వ తేదీ గ్రామ జవహర్లాలుగారిలో మాటలాడి వర
ల మోతీలాలుగారు అంబలాకు బయలుదేరి ఆరెస్తు 12 గంటలకు
అంబలా చేరిరి. మరలవచ్చునట్లు మోతీలాలుగారికి జబబు
చేసినది. అంబలాకు వచ్చినప్పుడు కొన్ని గంటలసేపు మోతీలాలు
గారు మాటలాడిరి. 28 వ తేదీ మరల నాభాకు వెళ్లిరి.
విషయములన్నిటిని నాభా తెలిపి వ్రాసియుచ్చి నాభాసంఘా
ప్రధానదోతనములకు 28 వ తేదీని గూడ వ్రాసియుచ్చిరి. ఇతడు నాభా
సంఘములను నాభాసంఘములను యింకను నాభాసంఘములను కనుమతి
నిచ్చునట్లు స. అ. ని. ని. ని. అందులకు నాయకుల
నాభా అంబలాకు వెళ్లిరి. నేను మొదట జవహర్లాలుగారిలో
మాటలాడితిని. పిమ్మట విచారణ జరుగి కొంతసేపు వెళ్లితిని. నాభా
యోధులతో రాగానే. ఆ కాలము నేటుమెంతులను వ్రాసియుచ్చి
రి. కేసువరల 29 వ తేదీకి వాయి నాభాచేయబడెను. వరసాలలో
నాభాకులకు నాభాగారి ఆదరించుచున్న భోజనసభలను
గూడ సరిగా నిర్వహించెను. ఈ కేసులో ట్టులో మం
చిత్తునై వారి కిచ్చిరి. 25 వ తేదీవరకు విచారణ రహస్యము
గానే జరిగినది. 24 వ తేదీ ఉదయమున మధ్యాహ్నము 188
క్రింద విచారణ జరిగిన పిమ్మట ఆకేసును 145 క్రిందకు మార్చి
మరియుక మేజిస్ట్రేటుగడ్డకు పంపిరి” అని పండిత కవిలక్షణముల
వ్యాసగారు అంబలాకు లిఖితరూపకము వ్రాసిరి. 29 వ తేదీ
సాయంత్రము అంబలాకు బహిరంగసభ జరిగినది. జవహర్
లాలుగారు నేపాలా గారు మధ్యాహ్నమున వచ్చిరినించుచు నొక శ్రీరామ
మాసభలో నామోదించబడెను. ఢిల్లీ శ్రీరామముల నాభాలో వి
రించిరి. (అ. ప్రె.)

విశ్వసాభాత్మత్వము

దివ్యజ్ఞానసమాజము

నిన్న సాయంత్రము 5 గంటలకు మదరాసు గోఖలే
హాలుందు, దివ్యజ్ఞాన సమాజమున “విశ్వసాభాత్మత్వము”
విధానమును ఆరంభించుటకు డాక్టరు ఆనందేశ్వరగారి యధ్యక్ష
త్వక్రింద ఒకసభ జరిగెను. దివ్యజ్ఞానసమాజసభ్యులను, విద్యార్థి
లును, మరికొందరు ప్రేక్షకులును ఆసభకు హాజరైరి.

సభా ప్రారంభము

అధ్యక్షురాలుగ డాక్టరు బెసంతు సభాప్రారంభమును వివ
రించుచు నిట్లుపన్నుచేసెను. ప్రస్తుతము ప్రపంచమునందెక
మతములేక చెల్లచెడిరై యున్నందున, సాభాత్మత్వమును
కుదుర్చుటకు దివ్యజ్ఞానసమాజసభ్యులు “విశ్వసాభాత్మత్వము”
నేర్పాటుచేయుట కొకవిధానమును ప్రారంభించవలెనను నాలో
చన నుమారు చెడుముడు మానములక్రింద లండనులోని దివ్య
జ్ఞానసమాజసభ్యులకు స్ఫూరించినవిషయమును మీరెల్లరును విని
యుందురు. ఈ అక్టోబరు, నవంబరు, డిసెంబరుమాసములలో
ఆపని చేయవలెనని యాశయము. భాత్మత్వముండవలెనని ఎల్ల
రును అంగీకరించెయ్యున్నారు. కాని ఆసిద్ధాంతము నాచరణ
లో వెల్లువెట్టు చేయుటయే మనపని. సాభాత్మత్వము గుర్తింప
బడకున్నందుచేతనే, ప్రపంచమునందెన్ని విషయములు సంభవించుట
యైనది. కనుక ఈ కార్యవిధానము నచలముగా వెల్లువెట్టడనే
ప్రపంచమునందలి మానవులపట్ల సంతృప్తియుగ మారిపోవును.
భారతదేశమున ఒకతెగకను ఇంకొక తెగకును, ఒక సంఘమున
కును మరియొక సంఘమునకును మనశ్శత్రులుగ నున్నవి. మన
భర్తయును మనము నిర్వహించినయెడల అంటరానితనమును పో
గొట్టవచ్చును. నోరులేనిజంతువును హింసింపబడుచుండ, వానిని
తప్పించవచ్చును. ఈవిధముగ మన మాతృదేశమునకు విపత్తు సంద
భించుచుండ, సంరక్షింపగలుగుదుము. ఈపక్షమునై చివరకు
రేపటినుండియు నాతనముగ విశ్వసాభాత్మత్వ కార్యవిధాన
మును దివ్యజ్ఞానసమాజముల ప్రారంభింప నిశ్చయించి రని
డాక్టరు బెసంతుగారు చెప్పిరి.

ప్రపంచము సాపత్యురైయై యున్నదనియు, పంచ
మహా పాతకములనుండి దేశమును తప్పించుట కీ విశ్వసాభాత్మ
త్వవిధానమును ఏర్పాటుచేయబడుచుండె ననియు సర్. జి.
సదాశివ అయ్యరుగారు చెప్పిరి.

జంతుహింసానివారకసంఘసభ్యులగు శ్రీయంత ఎన్.
సి. రంగస్వామిఅయ్యరుగారు సాభాత్మత్వమున మానవులేగాక
మృగములు, పక్షులు మున్నగు సృష్టియంతయు చేరు ననియు,
మానవులు వానినిగూడ సానుభూతితో జూడవలె ననియు
చెప్పిరి

నానారాష్ట్ర సంఘమునకు సంబంధించిన కణ్ణనను ఆం
గేయశ్రీయము సభాప్రారంభమును ప్రేక్షకుల యాహవాదమునకై
వివరించెను. సాభాత్మత్వమును, అంతర్జాతీయతయును పర్యాయ
పదములు. ప్రపంచమునందెన్నో సాభాత్మత్వము లేకుండ చేయునది
ముఖ్యంశములుగావు. కేవలము స్వల్పవిషయములపై భేదాభి
ప్రాయములు గలుగుచుండును. కొందరు కాకి జోడుతోడుగు
కొని పెద్దవారివద్దకు పోయిన తప్పకభావించురు. మరికొందరు
జోడులేకుండ పోయిన, తప్పకభావించురు. కొన్ని దేశములలో
కుడిచేతులతో వందనములచేయుదురు. మరికొన్ని దేశములందు
ఎడమచేతులతో చేయుదురు. కాని ఇవి స్వల్పవిషయములు.
గణననీయదగినవి కావు. వీనిని మరచిపోయినచో, ఆస్యోన్య
మైత్రి ఒక్కొక్క దేశమునకును గలుగును. ప్రపంచమునందు
ప్రబోధము గలిగినది. దానికి ఫలితముగనే సాభాత్మత్వమునడి
యాలోచనయు స్ఫూరించినది. ఈ సాభాత్మత్వము అన్ని జాతుల
వారికిని, వివిధదేశములవారికిని మైత్రిచుద్ధున్నది. యుద్ధమున్న
శ్వేషభావము గలుగును. యుద్ధమునందు తొంబదిలక్షలకుండి
మృతినొందిరి. మృతినొందినవారి కందరునుగూడ జీవించియుండిరని,
ప్రపంచసిద్ధియెంత మనోహరముగ నుండును! యుద్ధమునకై వ్యయ
ముచేసినద్రవ్యమునే విద్యయందు వెచ్చించియుండిన ఎంతలాభ
కరముగనుండెడిది.

నానారాష్ట్రముల సంఘము ప్రపంచాభ్యుదయమునకై
సామింపబడినది. అది 1920 వ సంవత్సరమున స్థాపింపబడెను.
మాడుసంవత్సరములముగతమే గడచెను. ఇప్పటికే ప్రజలు ఆ
సంఘమును గౌరవముతోను ఆదరముతోను చూచుచున్నారు.
మన సాభాత్మత్వమునకు ఆసంఘ మెంతయేని తోడ్పడగలదు.
మనకు ముఖ్యముగ గావలసినవి (1) ఒకరినొకరు విమర్శింపకుం
డుట (2) ఒకరిభావము నొకరు నెమ్మదిగ గ్రహించుట (3)
ఒకరినొకరు గౌరవించుట. ఈ మూడుఅంశము లున్నయెడ, మాన
వులు దయాళులై, ప్రేమపూరితులై యుందురు.

జార్జి ఎన్. ఆరండెలుగారు యువకులెల్లరును ఏకభావ
పూరితులై యుండవలెనని ప్రబోధించిరి.

దైవప్రార్థన గావించుటలో సభ ముగిసెను.

రేపు ఉదయము 6 గంటలకు మిట్టస్ట్రీటు 190 వ
గృహమునందలి భజనశాలలో ఈ సభాత్మత్వము గారి నాయ
కత్వముక్రింద బయలుదేరి బాట్లెటవును ఆగియును తిరుగును.
అందరును విచ్చేయ ప్రార్థితులని చెన్నపురిలోని మహాత్ముగాంధీ
నేరపాతలవారు మాట వ్రాసిరి.

శ్రీమతి సంగీతి కుదిమ్మగారు స్వాగత సంచరతి
మును శ్రీమతి కల్లగోడ వేణకటమ్మగారు స్వాగతోపవాది
మునుబడివి. సమాజపు ప్రధమవార్షిక నివేదిక సహాయకార్యదర్శి
నిజే జరిగిదినిపించుటయె. నివేదిక అమ్మి ప్రతులు పుర్యారాధన
కుంచివెట్టివెన. శ్రీమతి కాంతిలక్ష్మమ్మగారు శ్రీవిద్య కే
కాభివృద్ధిమును గురించి అత్యుత్తమమైనవ్యాసమును బడిరి. శ్రీ
యత మాడకాటి మాచూరి రావుగారు సమాజపువాది అభి
సంగించుచు వ్రాసిలేఖించి వినిపించుటయె. వారిజే కుంపవడిన
10 యాభివృద్ధి వాసము కృతజ్ఞతతో స్వీకరింపబడినది

అభ్యర్థులకు అంతర్గతముగా జరిగిన తరువాత కృతజ్ఞత నూనానంతరము గభ ముగించబడినది. తున్నపలతంబులముల తోను, మనువుకుండుతోను సభ్యులారా సత్కరింపబడిరి.

శనివారమునాటి సభకు ప్రతిమతి మృదావినీతేవిగాను అభ్యర్థి కృతజ్ఞతను, శ్రీమతి భారతీయయ్యగారు శ్రీవిద్యానాథశర్మగారు గురించియు శ్రీమతి రంగానాథయ్య శ్రీ మధుసూదనయ్యగారు శ్రీవిద్యవ. గారు లాభములను గురించియు విద్యలేకపోవుటచేత కలుగు అభ్యర్థులను గురించియు వ్యవస్థనించిరి. (ప్రత్యుత్తరము) బాలికాపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని యగు శ్రీ శ్రీ తారాయ్యగారు ఆతిథ్యవహనములకల్గు గలుగు అభ్యర్థులను నూనానంది విద్యాభివృద్ధి సత్సంకల్పమునకు ఎట్లు భంగముల వివరముగ నవ్వనించిరి. దాక్టరు రామస్వామినాథుడుగారి ప్రతికారము లకు శ్రీమతి సత్యవతిబాయిగారు వికమత్యమును గురించియు శ్రీమతి వంశిదీ పీఠరాధాకర్మకాగ వార్షికోత్సవమును గురించియు ఉపవ్యవహరించిరి. శ్రీమతి మందూరూజి కార్యదాగారు ఖద్దరుగురించియు శ్రీమతికమలాబాయిగారు తేకావృద్ధి సాధనములగురించియు వ్యవస్థనించిరి. శ్రీ శ్రీ సీతారాజులియ్యగారు పత్తికత్తినిగూర్చి వివరములను జరిపిరి. శ్రీయు కతాకథాని జంధ్యాల ముఖ్యమంత్రియైన శ్రీమతి పద్మనాభయ్యగారు సందేహములను తీర్చునీయి. బాలికల విద్యార్థులకు శ్రీమతి ఉదయరాణి తేజవీరరావుగారు వాసి వంశి పద్మవర్మయ్యలను జరిపి వివరింపబడినది.

అభ్యర్థులకు ఉపసభ్యులను అంగీకరించుటకు జరిగినతరువాత శ్రీమతి కల్యాణమ్మగారు దానిని తెలుగునందు అనువాదము చేసిరి.

సమాజపు కార్యదర్శియగు శ్రీ శ్రీ ఆది పాఠశ్రమ్యగారు విద్యుదాపాయల దానమున, అభ్యర్థులకు లగు శ్రీమతి వంశిదీ పీఠరాధాకర్మకాగారు రియానాయిటును సమాజమునకు దానము చేసిరి.

అభ్యర్థులకు ఉపసభ్యులను అంగీకరించుటకు తుది తా:బాలాం. తా:రూపము సభ్యులందఱు జరిగింది. అభ్యర్థులకు అంతర్గతము, సభ్యులగురించి విదీక్షములను జరిపి కృతజ్ఞత వందనము లిచ్చింపబడి సభ ముగింపబడినది. (జరిపిలేఖరి)

మొదటిను ఉన్నతపాఠశాల వార్షికోత్సవము (వ్రాదరాబాద్)

ఈ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 22 వ తేదీ ఆది గడవిన శనివారము వ్రాదరాబాదులో మొదటిను ఉన్నతపాఠశాల ద్వితీయ వార్షికోత్సవ మత్సరంబైదనముగా జరిగెను. ఆదిగా ఆనందలింగ రెనిదేంటుగారి సహాయకార్యదర్శిగానున్న దివాన్ బహద్దూర్ యన్. అరకూడ దక్కగారు, బి. యే. బి. యల్ ఆగ్రానాధిపత్యము వహించిరి. బి. వెద్దేభ నరిగెను. ఆసభ వింతిలైసట్టియ, మనోహరాలైసట్టియ, వద్దయలతోను, ఇంప్రెంబంగా రాదేశ్ కృపానములతోను ప్రారంభింపబడినది. మిగిలిన కార్యక్రమములను జూజుదేశ్ కృపానము, మౌజుదేశ్, పీఠమిన్ ఆండ్ లిస్టియను మిక్సెన్మర్ నైట్ (డ్రెస్ ఆఫ్ షేక్స్ పియర్ నాటకమునందెన్న అయినద అంతమునూది, ఆంధ్ర నలంకరించిన ఆంగ్లేయులు, ప్రైవేటు, హిందువులు, తుంకూ, మొదలైనవారందఱు మిగుల సంతసించిరి. తక్కువ ఈపాఠశాల ప్రెసిడెంట్ గారైన రిదరెండు బాక్సెటెజున్ బి. ఏ. బి. డి. గారు ఈసందర్భరపు చర్య సంతయును కమముగా చదివిరి. ప్రథమ వార్షికోత్సవము జరిగినపుడు గతసంవత్సరము ఈపాఠశాలలో 85 విద్యార్థులు మాత్రమే యుండిరి. ఈసంవత్సరము 185 విద్యార్థులకువైగా ఉన్నాడు. వారిలో 138 బోర్డింగ్ బాలుక. ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యకుడ హెచ్చింది. ఈ సంవత్సరములో ఈపాఠశాలలోకొత్త మిషనువారు ఏమిటేల సూక్ష్మములకువైగా వినియోగము చేసిరి. తగిలెటకుంటి యొ: చిన్నపుస్తక భాండాగారము కూడ గలదు. ఈపాఠశాల యంతయొక్క కృషినికనుకరింపబడు ముఖ్యముగా నాపాఠశాల ప్రెసిడెంట్ రిదరెండు బాక్సెటెజున్ బి. ఏ. బి. డి. గారు యొక్కయుండి. సి. ఇ. పార్కర్ దొరగారియొక్కయు (క్రమమే ముఖ్యకారణము మరియు ఆపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడగు డి. మందూరూజిగారు అతని సహాయకార్యదర్శియగుటచే మిగుల కృతజ్ఞత ఈపాఠశాల నిర్మాతల ఖ్యములతోడెచ్చి. దివాన్ బహద్దూర్ యన్. అరకూడ దక్కగారు, ఉపాధ్యాయులను, పాఠశాల నిర్మాతలను శ్రీమతి వంశిదీ పత్తికత్తి లయకు మిగుల గొనయ్యెడిది. (జరిపిలేఖరి)

గుంటూరుజిల్లా సంఘము ఆనందలింగ రెనిదేంటుగారి వేదీకరణమునందు ప్రతిభగా వెల్లువలకు పువలనినదిగా మారు వ్రాసి యున్నాడు. అది యిప్పుడు సీదముగానున్నది. మా అధ్యక్షునకు వాసి రెప్పించుకొనబడినది.

కాశీనాథకు ప్రతినిధులుగా వెదవలనినవారు కరఖానుల సెప్పించుకొని అప్పుడు రేచేసి అక్టోబరు 20 వ తేదీలోపల జిల్లా సంఘమును చేరువలలు పంపాలెను. అధ్యక్షుల సంఖ్య నిర్దేశించి, ఆంగ్లా మన జిల్లాకు (కాశీనాథుని 35) వ మించినవో ఎన్నికలు జరిపబడును ఆ యొక్కలలో జరుపించినవారే కాశీనాథకు ప్రతినిధులుగా వెల్లువలకు. ఈజిల్లాలో ఏ గ్రామములో కట్టనసంఘములందున కట్టనకు కాశీనాథుని, అసభ్యులను నడువకు వెల్లువలనిన చందా ఇల్లింపకపోయినను, దాఖాను నిరూపణసంకల్పము తీసుకొనినవారు, కరఖానుతో సంకలనిన రుణమును వెల్లువలకు పోయినవారు దరఖాస్తు నిరాకరింపబడును ఇప్పటినుండి ఎప్పుడైనా తమ పేరు జిల్లాసంఘబాలికలలో చేరినారోలేనో, తెలిసికొనుటకుకొనినవారు వెల్లువలకు. జిల్లాలో గ్రామ సంఘసభ్యుల ఆంగ్లా చందా వెల్లువలనినవారి పేర్లు యిచ్చియు తా దొంగును. దాఖానుతో రుణి అరుమును పంపించెనుగాని శ్రీమతి, అదియొక్కను ఆంగ్లాను నివ్వబడెను. కట్టనకు చందా వెల్లువలనినవారే ఎన్నికలలో పాల్గొనుటకుగాని అభ్యర్థులుగానుండుటకుగాని యిచ్చుటగాని జిల్లా నిగ్రామములవారు త్వరండి గ్రామ సంఘముల సెప్పించి ముఖప పరలిన భాగమున ప పేరులకు ఆంగ్లా వెల్లువలనినవారు వెల్లువలనినవారి ప్రార్థనలు. ఈజిల్లాలోని యిచ్చింది యొక్క ప్రతినిధులకు ప్రతినిధులసంఖ్య నిర్ణయము చేసిన మొదటి ఒంగోలు తాలూకా: గి. రావట్ల 11 గి. రేపల్లె 3 గి. తేకలి 3 గి. గుంటూరు 13 గి. సత్తెమ్మలి 3 గి. నర్సారావుపే 3 గి. బినుండ 3 గి. పల్నాడు 3

అభ్యర్థులపేర్లు అక్టోబరు 20 వ తేదీ ప్రచురింపబడును అప్పుడే ఎన్నికలపేర్లు ఎన్నికలముగాను సీదముంచి సత్తికలలో ప్రచురింపబడును. ఈ సందర్భము రాష్ట్రములో అంద్రదేశములో జరుగుచున్నది. కావునను ప్రతినిధులు చాలమంది కట్టనకు సీదముగానున్నారు. కావునను ఆలంకృతముచేసిన ప్రతినిధులను కొంతకు కట్టనకు గావునకు వెల్లువలనినవారు త్వరలో గ్రామ సంఘసభ్యులుగా చేరి మూడురూపాయలకు ముఖ్యో దరఖానులు అక్టోబరు 20 వ తేదీలోపల ఇచ్చిటికి పంపాలెను.

అభ్యర్థిదేఖాను మూనా ఈక్రందింపబడుగా నుండవలెను. కవుతా వెంకటచల: తిరాపు, కృతకార్త, గుంటూరు జిల్లా సంఘము, గుంటూరు 20-23.

అభ్యర్థిదరఖాను ఫారము

- 1. పేరు.
- 2. రెండో లేక భర్త.
- 3. వన ఘనములో కట్టనకు.
- 4. తాలూకా, జిల్లా.
- 5. యెచ్చు.
- 6. కలము లేక కుతము.
- 7. కృతి.
- 8. శ్రీయో? పురుషుడా?
- 9. తాను కోర నియోజక ప్రదేశము.
- 10. తాను ఏ సంఘములో? } గట్టనకు ఆ సంఘములో ముఖ్యుడైన సభ్యుల సంకలము.
- 11. అభ్యర్థి సంతము. } తేదీ

మర:— ప్రతిభ్యర్థి యాగమునాను పూర్తిచేయు రుణిల రుణముతో అక్టోబరు 20 వ తేదీ పల జిల్లాసంఘ కార్యదర్శికి పంపాలెను.

1921 జనవరి 1 వ తేదీ 185 వ సంవత్సరమునందుగడచి ఈజిల్లానుండి పల నల్లముగను బిగిల్లయించినపుడు సత్తెల్లయమ: తును పుండ్రంములకు దచ్చి ఈజిల్లా యిండి. భుక్త్యపక్షము భారతప్రభుత్వమునాంగీకరించి.

సర్ ఎడ్వర్డు మాక్ గాజ్ వీ డొ లు పు విందు

సెప్టెంబరు 28:— ఈజిల్లా సర్ ఎడ్వర్డు మాక్ గాజ్ గారికి సీల్ వోవలో: లులో భారతీయ లనేవలు అధికారులను అధికారులను వీడ్కోలు విందు గావించిరి. వచ్చి అతిథులలో పేరార్పణలవారు గాలిస్సా (పభువు, సర్ మాక్ గాజ్ వీ డొ లు చాడ్విక్ గారు సర్ మహమ్మదు మోగిగర్ లుండిరి. మోగిగర్ భగ్యుతీత వహించి, భారతీయ డొ లు లు ట్రాక్టరు పహించిరి.

రాలా సర్ మాక్ గాజ్ వీ డొ లు సర్ ఎడ్వర్డు క్లి గాను గారికి ట్రాక్టరు సుపహించుచు ఆయన పాలమును గూర్చి అభ్యర్థియొక ప్రశంసించిరి. సర్ ఎడ్వర్డు సామాన్యముగా దు, పంజాబురాష్ట్రము నందు జరిగిన విషయములకు లకు విషయ భూమి వచ్చుచున్నపుడు సర్ ఎడ్వర్డు ఆ రాష్ట్రమునకు ప్రభుత్వ వచ్చి ఆరాతి సంతయును జిల్లాను గురించి కార్యభాంధు గల్గియుండెను. ఆసభ్యులపేర్లుచేసాములు ప్రభుత్వములో మా బానూ మెక్సుఫర్డ్ సంగ్రహములు వచ్చుటకు ప్రభుత్వములో వినియోగ ప్రైవేటు రాజనీతిజ్ఞత యును నువలనియించెను. వారిని కట్టనకును, అత్తకుత్తి కోపనీతి కా తిని పాసింగ్ టెక్ పనికేరి. మూసంగ్రహంబలను స్వరంబయితిలో పనిచేసిరి. గుంతులు చెయవలను గూర్చి ఆశ్చర్యముచేయుచున్న సర్ ఎడ్వర్డు సీద మంత్రులు అసభ్యులకునుండి సాచును బొందిరిని చెప్పయ్యెను. సర్ ఎడ్వర్డుగారి కరిపాలమునందు కల కార్యమునను వారి కట్టనకు కృతజ్ఞత సుందరియను. బిల్లిమ సహాయముతో భారతదేశము ప్రపంచములో బాతులపైకి సమాజ గావము బొందలదిని రాశా సాహాయ్యము నమృతముగల దని కల్పిరి.

సర్ ఎడ్వర్డు మాక్ గాజ్ వీ డొ లు కరమిచ్చుచు సర్ మార లు నిండుగారి ప్రశంసావాక్యములకు కృతజ్ఞత చెల్పి, రాలా సాహాయ్యమునుగూర్చి ఒక కమము చే చెల్పిను భారమును వెల్లిరి. మరియొక కమముగూడ గాను. (వచ్చు) సెప్టెంబరు 2 సంవత్సరము ఆ గడవిన కట్టనకు చింత యగుచున్నదని సర్ ఎడ్వర్డు చెప్పెను. కాని మిత్రత్వమును, కార్యమును, దయయు ఆకోలు జూపించి జ్ఞాపకము చచ్చినపుడు ఆవిచారము పోవుననిలెల్లిరి. ఈదేశము విడుదు టిరిక పవారికి మాసముల గడవులను. అభ్యర్థులు ఈలో పునే బొంబాయికి త్వర వెల్లుచుని కోరుటలేదుగా యని కారుపల్లిరి. (వచ్చు) సెప్టెంబరు 2 వెల్లువలముందు మిరులను కాదనకాకాను గల్గింతులకు ఆయన సంతోషమును చెల్లెను. (ఆ. వె.)

వ క ట న

1. టేకి కాపురస్తుడు లంకలపల్లి పెనబావన్న కుమారుడు గంగన్న ఆలమూరు కాపురస్తుడు బొబ్బా సరయ్య కుమారుడు వెంకటరసయ్యకు యిదివరలో వ్రాయించియిచ్చిన ప్రోనోటు బాకీ ఉదహరిస్తూ 5-4-919 సం॥ తేదీని వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రోనోటును దానికి వోచరున్నా.

2. 8-5-20 సం॥ తేదీని కావేరు కాపురస్తుడు చుండు పాపన్నకుమారుడు సుబ్బారాయుడుకు పదరు గంగన్న వ్రాయించియిచ్చిన ప్రోనోటున్నా

3. పదరు నోటు బాకీల తీర్మానం నిమిత్తం యాదర క్షేమమ్మనైన నాకు 1922 సం॥ మార్చి నెలలో అన్వధీనపు తనఖావ్రతం వ్రాయించియిచ్చి యున్నాడు. యీ తేదీ వరకు వసూలులేని పదరు తనఖావ్రతమున్నా పదరు పుతముకు వోచర్లు అయిన పైన ఉదహరించిన మూడు నోటులున్నా కట్టకట్టి టేకి గ్రామము కట్టుకొనివెల్లి పదరు గంగన్నను తనఖా బాకీవిషయమై అడిగి అతను యివ్వ సంకున తిరిగి జొన్నాడవచ్చుచుండగా పదరు కాగితములు దారిలో యెక్కడనో బారపోయివి గానీ పదరు కాగితములు నాకు యిచ్చేయెవల రుల్లి యిరవై యెరు రూపాయలు భవముతిక్రింద యిస్తూవున్నాను. పదరు కాగితములు 12 జూలై 1923 సం॥ తేదీని పోయినవి.

యాదర క్షేమమ్మనికాని

హిందీ భాషా విజ్ఞాన

భక్తవీర్

482 హిందీ పద్యములు కవి బక్తవీర్ చాళుకు
సెల ౧ రూపాయ పోస్టేజీతో, మొత్తంగా ౧.౦౫ రూపాయ
కు కొనుగోలు చేయవచ్చు. పం. ఆదిత్యనాథాయణశాస్త్రి
అన్ని పావులలో దొరుకును. అత్యంత శ్రద్ధతో, చక్కగా.

ప్రకటన

ఇందువలన ఆంధ్రప్రదేశ్ తెలియపరచుచు విచారించి వా
తాదాకమున లేదు కందుల సీతారామయ్యగారి కుమారుడును
అను రామస్వామి దుర్బుధులలో ప్రవేశించి సంపాదించుచున్నా
డు. కొంతకాలమునుండి వర్తమానముచే యిట్లుచేసివెట్టి తిరుగు
చు కుటుంబమునీ ఆతనికి యేర్పడైన ఋణములు తీరవట్టి
అవసరముగా యితరులకు విక్రయించి పాడుచేయు యిట్లించు
చున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. కాన తనభావముగాని క్రయములు
గాని క్రాయించు కొన్నయెడల ఆతనిమైనరు మహాశవలన జరు
పబడు చర్యలకు బాధ్యులైనవలన పాడుబడుదురని యిరు
మూలముగా తెలియజేయడమైనది. కావున సదరుభూముల మీద
తనభావముగాని క్రయములుగాని క్రాయించుకొన గూడదు.
బద్ధులు యిట్లుచూడకు. ఆదియంతమాత్రము శ్రద్ధ తీరవు.

నర్సాపుర } డాక్టర్ ఆదెయ్యనాథులు
20-9-28 } (Dokku Adeyya)

6 అంకముల : పదవాలకరాజము. 1౦౦౦౦౦ కొదలి
సత్యనారాయణ రావుగారు. భక్తవీర్ ప్రధానము. ప్రదర్శ
నార్జము. మృదువుడు. తెలి
పారు కొంతకాలమునకు
ప్రతి వేడు : పెండ్లిపాటలు ౧.౦౦
మహిళా మనోరంజని (ప్రతిపాటలు) ౦.౫౦
వేళ్ళ మృతం ౦-1-6 తల్లికి మొగుడు ౦-1-౦
కేటలాకు ఉచితము.

వలయువారు: - కె. కె. పట్నాయక్ అందు బ్రదర్సు,
బుక్కు-స్టోర్సు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

మా ఆజీవనివారిణి

పులిత్రేపురు, అజ్ఞాము మొదలగు సవి
కొద్దికాలమునుండియు, లేక బహుకాలమునుండియు
డియు పున్నప్పటికిని, బాధతోకూడ నున్నప్పటికిని
తప్పుక మదురును. మంచిజీవిత క్షేపి, ఆకలిని కలిగిం
చును. పీతము, మలబద్ధకము మున్నగువాటిని
యాపుచూపురు. బాధమును సేవించుటకు మిక్కిలి
రుచిగా నుండును. ఆజీవ వ్యాధిగలవారు ప్రతి
యొక్కరు దీనిని వాడట ముంచిదని అనేకవైద్యులు
ఫలహా నిచ్చియున్నారు. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 3/-
కారలసినవారు ఈదిగున విలగమును అర్జములు తంపరలెయ్యను.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్సు,

తపాలపెట్టె నెం. 166.

323, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు

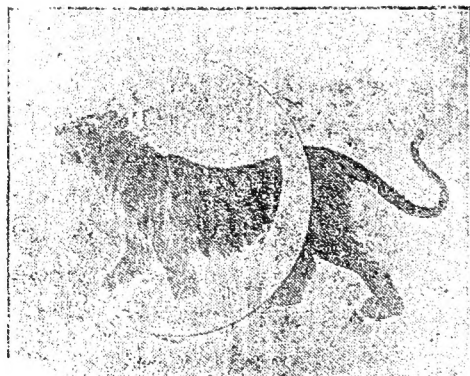
అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 10 అణాలు
అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు-౨ బొంబాయి.

దోమలు, ఈగలు, నల్లులు వేసులు మొదలగువాటినుండి

మీరు బాధ పడుచున్నారా?

అట్లుండిన మా

చంద్రుడు &

పులి

వర్తకగుర్తుగల

వరుగులను చంపుపొడిని, మరకపుల్లలను ఉపయోగించి,
దానిని నాశనము చేయుదు.

దోమలనివారణకు వత్తులు 200 గల పెట్టె 1-కి రూ. 1-4-0
డబ్బె 1-కి ,, 13 8-0
నల్లుల నివారణకు పొడవు డబ్బె 1-కి రూ. 0-9-0
డబ్బె 1-కి ,, 5-4-0

Manufactured By
NAGAI JOCHUKIKU Co., Ltd.

Osaka (Japan)

Sole Agent

Madras Presidency

H. K. Saleh Bhai & Co

Fancy Goods

and Stationery Merchant

58 Bunder Street, Madras.

SOLE-AGENT

Hasanali Kamroodin,

71, Chhipi Chawl BOMBAY 2.

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబర్ 1-వ తేది సోమవారము

(1) భాస్కరులు

దనిరూపు కా 1-కి	రూ 45.0-0	మొదలు 55.0-0 ను	
బియ్యం బస్తాలు		మొదలు.	వరకు,
మనుమల సేవాలిని ,,	ప 45 గలది	రూ 18.0-0	18.4-0
సెల్లూరిని ,,	డిటా	,, 15.4-0	15.8-0
డిల్లీని ,,	డిటా	,, 15.8-0	16.0-0
రాగులు కా. 164 బస్తా 1-కి			8.8-0
సవ్యము ,,		24.0-0	26.0-0

(2) పప్పు భాస్కరులు

కందులు బస్తా 1-కి 205	రూ 12.0-0	రూ 14.0-0	
సెల్లూరిని ,,	డిటా	,, 11.0-0	11.4-0
సెల్లూరిని ,,	డిటా	,, 11.8-0	12.0-0
మినుములు ,,	డిటా	,, 18.8-0	15.8-0
ఉలకలు ,,	డిటా 164	,, 7.8-0	7.12-0

(3) నూనె వస్తువులు

సవ్యమునానె కా 1-కి	రూ 165.0-0	178.0-0	
సెల్లూరిని 1-కి	,, 14.0-0	26.0-0	
కొండాపురం శేరుసెనగపప్పు కా 1-కి	,, 55.0-0	60.0-0	
యితర ప్రజాకము	,, 58.0-0	58.0-0	
శేరుసెనగనూనె గానుక కా 1-కి	రూ 187	మినుమునానె 182	
అముదము నూనె కా 1-కి		రూ 188.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపగుపు కా 1-కి	రూ 215.0-0	220.0-0	
మారపగుపు ,,	రూ 195.0-0	200.0-0	
మిరపకాయలు (గుంటూరిని) కా 1-కి	రూ 90.0-0	105.0-0	
గుంటూరుపాడుకట్టు నీటిమందు మునుగు 1-కి	రూ 40,	45	
కాళ్ళనానీ పాడుకట్టు	,,	రూ 60,65	
జెల్లము కా 1-కి	రూ 40.0-0	50.0-0	
తింతపండు కా 1-కి	రూ 85.0-0	46.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం కా 1-కి	రూ 84.0-0	85.0-0	
చడరం	,, 85.0-0	88.0-0	
రవుండు	,, 89.0-0	50.0-0	

(6) లోహములు

కెండి 100 కులంకు	రూ 80.0-0	88.4-0	
బంగారము, కులము 1-కి	రూ 24.8-0	25.0-0	
సవరము 1-కి		రూ 16.0-0	
ఇత్తడి కా 1-కి	రూ 805.0-0	810.0-0	
కాగి డిటా	రూ 850.0-0	855.0-0	
అస్కా చెక్కర 1-కి	రూ 44.4-0	44.8-0	

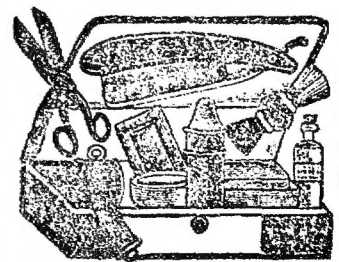
(7) రంగులు అలిజరైలు

అల్లకప్పుడు	రూ 20 పిట్టలు	18.0-0	
కొట్టికప్పుడు	డిటా	16.0-0	

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి,
హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము,
భూతైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టచేత రహ
ములు, విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంకా క మనస్సుని
పాడుచుచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, దీనముతో
మాధుర్యమును, శరీరములైన కలకాయచేత మాటలాడించుట
భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనస్సుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
ముందు దుర్బరముగా మేజిక్ చేయవలసి గావించి
యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4.0-0 ను. 2118
పి. ఆర్. జనార్దనంపాపయ్య, ఒంగూరు గుంటూరు.

Best Hollow Ground Razor 911

We are selling
this well-known
Hollow Ground
Razor, English
make, in white and
black handles
durable blade at
less than whole-
sale price viz. at Rs. 6 with 1 brush, 1
stick shaving soap, 1 sharpening stone, 1
strop 1 scissor, 1 looking glass, 1 bottle oil, 1
water cup.

V. S. WATCH Co.

POST BOX No. 105, MADRAS.

అమృతాంజనము

దంత చూర్ణము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపోడుము.
అనేకులవల్ల క్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.
చక్కని డబ్బీ 1-కి 0-2-0; డబ్బా 1-కి 1-2-0.

మోహిని తైలము

శ్రీ పురుషులకు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
మెదడునట్ల, కంటికి చూపనిది, నుండరుల మోహలాభము
లకు ప్రాశస్త్యము కరులను తెంచును.
కరులములు గల సీసా 1-కి అలా 0-12-0 మాత్రము.

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు
చాల మంచిమందుతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది.
వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము. వెల 0-6-0

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

యు రి సా క్

గెనెరియా (సైనికోగము) మొదలగు మూత్రనాళ సంబంధమైన రోగములకు అమోఘమైన
ఔషధము. 40 కాపెన్సెగల (మోతాదులు) బుడ్లు ప్రత్యేకముగా పులోను దొరకును పూర్తి వివర
ములు బుక్లైన్ గలవు. వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

సి. టి. హరి అండు కో,

46, సింగ కాచారి వీధి, తిరువళ్ళీక్కే, మద్రాసు (టోకుగా విక్రయించువారు)

ఎస్. వి. బయ్యేశ్వరరావు అండు సన్స్

నూర్యారావు పేట, కాకినాడ (ఉత్తర సర్కారులకు సబ్ ఏజెంట్లు)

898

ప్రకటన

కాభర్త కీర్తిశేఖరైక శ్రీమత మత్తరాజు మహా
రావుకుటుంబం ఎం. ఏ. గారిచే విరచితమైన శ్రీకృష్ణశుభ
భార మను శాటకము పూర్ణముగాగాని భాగముగాగాని (పద
ర్పింకగోరవారు ఇళమిద శ్రీకృష్ణశ్రీమతమనకు మారు రూ.15
లు (పదవైదుర్యాభ్యుదయము) రుసుము చెల్లించి లిఖితపూర్వకమైన
మాతానుజ్ఞ వదయకలయు పని యిందువలన తెలుపుటయైనది.
దీనికి వ్యతిరేకముగా వదలినవారిమీద చట్టపరకము తగినచర్య
జరుగుటయు.

ముత్తరాజు రుక్మిణమ్మ,

1234, బంజర రోడ్డు, నల్లూరు.

మీకు

219

శరీర సౌఖ్యము

ఇది బహు ఆనందమును కలుగజేయును.
మా ఆతంకనిగ్రహ మాత్రము లోక - ప్రసి
ద్ధము. మీరు వినియుండురు గాన వ్రాయడ
మైనది. వెల 1 రూపాయి మాత్రము. ఫలము
అధికము - ఎల్ల విషయములకుగాను దయచేసి
వ్రాయండి.

వికాసము:—

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము

26 బాబ్స్, మదరాసు.

మారకమురము!

480 పుటలు గలది!

ది లేట్ వేమూరు - వేంకటకృష్ణమనెట్టి అన్నసన్న్,

వారిచే బ్రకటింపబడుచుండెను

నామలింగానుశాసనము అను నామాంతరము గల

అమర కోశము

త్రికాండము - సటీకము - ఆంగ్లేయభాషాంతర
పదములతో: గూడినది.

20 రతుల డిమ్మిగేజు కాగితములు 532

క్యాలికోబైండు 1-13

16 రతుల సాదా కాగితములు అట్టబైండు 1-0

ఈ క్రొత్తకూర్పు ఆనందముప్రాశస్త్యకలయందు ముద్రితమై

ఎ. కణన్ సెట్టి అన్ డ్ కంపెనీవారిచే

50 బ్రదురింపబడి విక్రయింపబడును.

ఇతరగ్రంథముల కేటలాగు ఉచితము.

288, చెనాబజారు రోడ్డు (అప్పాబ్లింగన్), మదరాసు.

Delightfully Refreshing.

For
Health
and
Beauty.

“ERASMIC”
SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON. PARIS.
TO BE OBTAINED FROM ALL STORES & DEALERS.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.
250-300 మాత్రముగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

మైసూరు ఎస్. ఎస్. ఆర్ వైద్యశాలాధికారి పా. వెంకటాచల వండితులవారిచే తయారు చేయబడిన లోకా
మయహర కస్తూరిమాత్రలను వాడితిని అవి కుద పుష్కలములవలన తయారు చేయబడినవని తెలుప మిక్కిలి
శుభోపదేశము. వాటిని వాడుటలకు నోటికి మంచి నువాసునిచ్చును, విడువని రొమ్ముకడిగెను, తొందర
వ్యాధిగ్రస్తులు, కడుపుకొప్పి, కంటుబ్యరములు వీటిని తక్షణమే పారదోలును దీనిని ఆయుర్వేద వైద్యులందరూ
తప్పక వాడుట మంచిది.

డాక్టరు ప్రభాకరు, షెల్లో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు, ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్

వైద్యము. ఎస్. ఏ. వి. ఎస్, సానిటరీ ఇన్స్టిట్యూటు లండన్, కన్సల్టింగ్ డాక్టరు, అగియూరినందు, నెం. 2 బొంబాయి.

ఉష్ణము, శీతలముచే గలుగు దగ్గు, కుక్కడగ్గు, గొంతుపుండు, రొమ్ముకడిగెను మొదలగునవి తప్పక
తక్షణమే వాడును.

507 యొక్కడ నన్నట్టి జనలందరు మీ కస్తూరి మాత్రలను వాడి, అందువలన కలిగిన నుణమలను చూచి మిక్కిలి కృప్తిచెందిరి
8 బుడ్లను మరల పంపవలెను ఎస్. రాజరత్నం బాబ్స్-రత్నంబు నిజాయితీపూర్వక కర్నూలుజిల్లా. [594]

బ్రాంచి:— నెం 331, తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు. బ్రాంచినుండి, వి. పీలు పంపబడవు.

సాశ్వత వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారావు వైద్యశాల, మైసూరు. [594]